

Praznik ljubezni do glasbe

Jubilej Glasbene matice v Trstu

Foto IG

"Nikdar se ne smemo nehati spreobračati, sveto leto usmiljenja nam daje zagon, da nadaljujemo na poti odrešenja".

Papež Frančišek, 6. decembra 2015

6. decembra ga je blagoslovil goriški nadškof Redaelli **Dom mladih v Gabrjah**

stran 7

Naši domovi, bogastvo ali breme?

Slovenska narodna skupnost, ki živi v deželi Furlaniji Julijski krajini, je poznana po učinkoviti organiziranosti. Nenadomestljiv temelj te organiziranosti so stavbe, v katerih potekajo številne dejavnosti slovenskih ustanov, organizacij in društev. Te stavbe pa so pomembne tudi zaradi zgodovinske dediščine, ki jo predstavljajo in ki priča o večstoletni prisotnosti Slovencev v zamejskem prostoru. Kot velja za vsako društvo ali organizacijo, tudi vsaka zgodovinska stavba je pokazatelj prisotnosti naše narodne skupnosti in če se na tak ali drugačen način izgubi, je, kakor da bi izginil del narodnega telesa. Zaradi tega je slovenska imovina v FJK nekaj več in je vezana na identiteto. V tem smislu bomo skušali opisati to bogato in pomembno narodno dediščino, ki jo žal včasih doživljamo kot breme, predvsem ko gre za njeno vzdrževanje in v zvezi s tem za pridobivanje finančnih sredstev.

Mladinski dom

Mladinski dom deluje v stavbi, ki je v lasti tržaške province šolskih sester sv. Frančiška Kristusa Kralja, s katero je sklenjena najemninska pogodba. V stavbi je dvanajst prostorov, od teh jih ima Mladinski dom na razpolago sedem. Iz zapisov Marize Perat lahko razberemo, da je pred Mladinskim domom v stavbi delovalo Slovensko Alojzijevisčje, po katerem nosi še zmeraj to ime.

/ str. 3

PODPRI
NOVI
GLAS

To lahko storiš tudi
s podporno naročnino,
ki znaša 100 evrov.

Lanza

- KOZMETIKA
ZA LASE
- PRIPOMOČKI
ZA FRIZERJE
IN KOZMETIČARKE

*Voščimo vsem
vesele praznike!*

www.parrucchelanza.com

Najboljši portal v Italiji
za kakovostne lasulje

Gorica - Ul. Garibaldi 13, na vogalu na trgu pred občino - Tel. 0481 240078

PROFESIONALNI IZDELKI V AKCIJI!

Odprto vsak dan od ponedeljka
do sobote od 9.00 do 12.30 in od 15.30 do 19.30

Naši študentje v Ljubljani / Tadej Pahor

Diplomska naloga o "zamejski" skladnji

Ime... Tadej Pahor
Študiraš... primerjalno jezikoslovje in slovenistiko na Filozofski fakulteti v Ljubljani.

Doma si iz... Gorice.

Najraje... se ukvarjam s športom, planinarim, kolesarim, tečem.

Kako bi razložil, kaj pomeni študij primerjalnega jezikoslovja? Ukvarjamo se z izvorom jezikov in primerjavo evropskih jezikov iz skupnega prajezika, se pravi z razvojem posameznih jezikovnih družin in jih primerjamo med sabo. V prvem letniku osvojimo osnove primerjalne metode. Na programu smo imeli veliko starih jezikov, kot recimo staro grščino in staro indijsščino, potem pa še pregled indoevropskih jezikov in fonetiko. V drugem letniku se to še nadgradi. V tretjem pa imamo analize besedil, ker smo že osvojili bolj slovnčni del. Primerjalno jezikoslovje je študij, ki ti omogoči razumevanje in osvajanje novih evropskih jezikov. Na primer lani sem kot izbirni predmet vzel portugalsščino. Znanje italijanščine mi je precej pomagalo, a primerjalno jezikoslovje mi je odprlo neko drugačno miselnost, tako sem lažje in hitreje osvojil portugalski jezik na nivoju A2.

Ti je bilo pri študiju v pomoč dejstvo, da si že prej imel latinščino in grščino na višji šoli? Ja, bilo mi je v veliko pomoč. Predvsem pri pouku grščine, tudi ker smo na "klasični" dobro osvojili sistem, kako se ločujejo pridevniki, samostalniki, glagoli; paradigme smo imeli že v glavi. Moji sošolci so se morali tega naučiti na novo. Pri indijsščini recimo bolj, ker je že starejši jezik in ima tudi posebno pisavo - to je zlogovna pisava. Vsak znak predstavlja konzonantni zlog.

Glede na to, da študiraš tudi slovenistiko in imaš tudi ve-

liko literarnih predmetov, kako doživljaš pouk literature na FF?

V prvem letniku smo imeli predmet svetovna književnost in pri tem smo imeli tudi zelo dobrega in priznanega predavatelja. On je zelo dobro predaval in njegov nivo je bil res zelo vi-

sok. Potem pa ja... drugi literarni predmeti so me negativno presenetili, ker je bila snov precej fiskalna in ni bila tako interdisciplinarna, kot sem si jo jaz zamislil. Ni bilo povezovanja z drugimi literaturami. Nekateri predmeti so zelo na nivoju in predavatelji sami jih naredijo zanimive, pri drugih pa bi se marsikaj lahko precej izboljšalo. Tudi glede na standard fakultete.

Kako pa ocenjuješ pouk lingvističnih predmetov?

Glede lingvistike sem zelo zadovoljen. Ker je jezikovna plat boljša, sem se tudi za diplomsko nalogo usmeril v to smer.

Že veš, o čem boš pisal? Kako se miselna struktura zamejcev, ki jo pogojujeta slovenski in italijanski jezik, zrcalita v skladnji jezika. Analiziral bom dvojezičnost na podlagi primerjav, kako v našem prostoru postavljamo stavke, kam postavljamo osebek, povedek, predmet. Mislim sem primerjati recimo

prve in pete razrede osnovne in prve in pete višje.

Kako doživljaš Ljubljano?

Ko sem prvič prišel v Ljubljano, moram priznati, da sem jo poznal slabše kot London, ker razen s šolskimi izleti nismo dosti zahajali sem. Se pa zelo hitro navadiš, ker je vse zelo blizu.

Če sva že pri bivanju v Ljubljani, povedal si, da si nekaj časa živel v zasebnem stanovanju, zdaj pa si v študentskem domu. V čem vidiš prednosti in slabosti prve ali druge nastanitve?

Lansko leto sem stanoval v Trnovem. S stanovalci smo se zelo dobro ujeli in tudi razmere v stanovanju so bile zelo dobre. Cena ni bila predraga, stroški niso bili prehud. Glede študentskega doma pa je zelo odvisno. Če si v navadnem domu, je višja možnost, da boš slabše delal. Nekateri domovi so znani po tem, da so zelo "žurerski", drugi, recimo tihi domovi, pa so precej mirni in se da delati. Jaz živim v tistem domu. Sobe so čiste, ravno prav velike. V Rožni dolini so prednosti tudi te, da si v stalnem stiku z drugimi študenti, se lahko družiš in se zabavaš tam.

Zdaj si v tretjem letniku. Imaš kakšne načrte za prihodnost?

Imam nekaj opcij. Prva, ki jo bom vzel v poštev, je izmenjava na univerzi v Oxfordu. Poslali so mi ponudbo po elektronski pošti, do januarja imam čas za prijavo. Upam, da bom eden izmed desetih, ki jih izžrebajo. Sicer pa se bom odločil za nadaljevanje tukaj, čeprav bi verjetno preko diferencialnih programov enega izmed študijskih programov nadomestil z drugim. Tudi nadaljevanje v Italiji me ne bi motilo.

Kaj pogrešaš Gorico, zamejstvo, ko si tu?

Moram priznati, da je malo absurdno, a je skoraj več druženja zamejcev tu kot v Gorici. Če ne bom odpotoval v Anglijo, bo lepo spat biti doma. Čeprav se vračam vsak vikend in mi je ta pot Ljubljana - Gorica že postala tako domača, mislim, da je "fajn" biti nekaj časa tukaj, nekaj tam.

Lucija Tavčar

Reke migrantov ne pojenjajo

V Slovenijo doslej vstopilo že 296.629 migrantov

V Slovenijo je v nedeljo, 6. t. m., vstopilo 4288 migrantov, je poročala Slovenska tiskovna agencija, medtem ko jih je v ponedeljek, 7. t.

m., do 6. ure po podatkih Generalne policijske uprave Slovenije prišlo v državo že 1106. Ob 6. uri zjutraj je bilo v nastanitvenih in sprejemnih centrih 2508 prebežnikov. Skupaj je doslej v Slovenijo vstopilo 296.629 migrantov.

Medtem ko je v Slovenijo v soboto, 5. decembra, vstopilo le 724 migrantov, se je prihod tujcev v državo v nedeljo znova okreplil. Od 4288 migrantov so jih v nedeljo 525 evidencialni na območju Policijske uprave Celje. Pet avtobusov z migranti je namreč okoli 18. ure prispelo na mejni prehod Dobovec, pet pa na mejni prehod Bistrica ob Sotli. Po končanem evidenciranju so jih z avtobusi odpeljali v nastanitveni center Šentilj, so sporočili s celjske policijske uprave.

V ponedeljek zjutraj je bilo največ migrantov v sprejemnem centru Dobova Livarna, kjer so bili 1304 tujci. V nastanitvenem centru v Šentilju jih je bilo 1179, v postojnskem centru za tujce pa 25.

Slovenijo je medtem v nedeljo, 6. decembra, zapustilo 1536 migrantov, v ponedeljek, 7. t. m., pa že 408, je sporočila policija. Samo teh nekaj podatkov, ki jih ne boste zasledili nikjer v italijanskem časopisju in niti v televizijskih dnevnikih, kot tudi ne na radiju, da se zares vprašamo, kaj se dogaja. Prav tako boste s težavo prebrali

novico, da je slovenska ladja Triglav rešila 52 migrantov ali begunce. Slovenska vojaška ladja Triglav, ki sodeluje v operaciji Sophia, je

Samo novembra je v Nemčijo prispel 206.101 prebežnik, kar je po podatkih, ki jih je te dni objavilo nemško notranje ministrstvo, mesečni rekord. Doslej je

v nedeljo, 6. decembra, v Sredozemskem morju s poškodovane gumijastega čolna rešila 52 migrantov, je sporočila Slovenska vojska. Kot so še pojasnili, so migrantom - 13 ženskam in 39 moškim - najprej razdelili rešilne jopiče in jih vkrcali na Triglav, nato pa so jih predali ladji italijanske obalne straže, ki bo z njimi opravila nadaljnje postopke. Slovenska vojaška ladja Triglav s 37-člansko posadko v evropski operaciji Sophia sodeluje od 19. oktobra, doslej pa je že nekajkrat sodelovala v reševanju migrantov. Glavni namen operacije je omejevanje delovanja tihotapcev ljudi v Sredozemlju.

Nemčija pa je letos registrirala več kot 964.000 prosilcev za azil. Nemčija je od januarja registrirala 964.574 prosilcev za azil, do konca leta pa naj bi številka preseгла milijon.

največ migrantov prišlo oktobra, ko jih je bilo 181.166. Število prihodov je letos štirikrat večje kot leta 2014. Poleg tega je ministrstvo sporočilo, da je zvezna služba za migracije in begunce skrajšala čas obravnave prebežnikov s sedmih mesecev leta 2014 na pet mesecev. Skrajšanje so dosegli predvsem s prednostno in hitrejšo obravnavo "prebežnikov iz varnih držav" in tudi tistih z vojnih območij.

Zadnji podatki ne prikazujejo števila beguncev glede na državni izvor, vendar podatki za prejšnje mesece kažejo, da je med prebežniki največ Sircev, vsak tretji prosilec za azil pa prihaja z vojne območja. V preteklih mesecih so bili med najštevilčnejšimi tudi prebivalci Albanije in Kosova, ki ju je Nemčija tako kot ostale balkanske države označila za varni.

Povejmo na glas

Konec brezčutnosti do matere narave?

Bo 21. svetovna konferenca o podnebnju udejanjila bistveno drugačen odnos do narave, kot smo mu priče sedaj? V Parizu so se zbrali predstavniki kar 195 držav, med njimi je 150 predsednikov vlad, torej forum, ki se zgodi le malokrat in se lahko primerja z Organizacijo združenih narodov. Bo na tem forumu prišlo do skrajno nujnih odločitev in sklepov ali pa bo šlo vse po starem naprej? Svetovno javno mnenje, se pravi nevladne in druge okoljske organizacije, zelo zgovorno zahtevajo prelozne odločitve, saj se je neposredno pred konferenco na vseh celinah zvrstilo okrog 2300 tozadevnih manifestacij. Navadni ljudje, če lahko tako rečemo, se očitno zelo dobro zavedajo, kakšno zlo nam utegnejo v prihodnosti prizadejati vse bolj napadalne podnebne spremembe. Sedaj je vse odvisno od vodilnega sloja, vrhunske politike, ali ima možnost kaj korenitega ukreniti ali pa se bo vse skupaj končalo brez pravega preobrata. O tej nevarnosti priča dejstvo, da je bilo pred tem že dvajset svetovnih konferenc, pa smo šele na pričetku resničnega reševanja tega tako velikega problema. Če namreč ne bo dosežen dogovor vsaj v dveh točkah, le 2% višja temperatura do konca stoletja in 40% do 70% manj izpušnih plinov do leta 2050, se bodo posledice poškodovane narave še stopnjevale. Vse večja onesnaženost ozračja povzroča vse več bolezni dihal ter bolezni srca in ožilja, povišana temperatura pa je razlog za vse bolj skrajne vremenske pojave od preobilnega deževja in viharjev

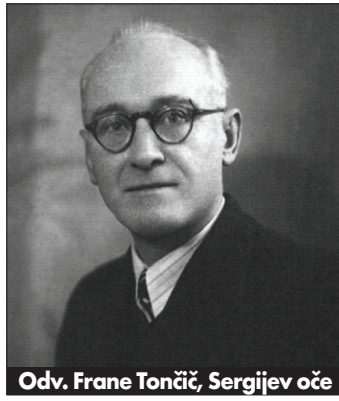
do suše v južnih območjih. To pomeni naraščanje števila poplav, zemeljskih plazov in usadov na eni in problem pitne vode, črevesnih bolezni in podhranjenosti na drugi strani. Naraščanje morja pa bi ob črnem scenariju prisililo na milijone ljudi, da bi se morali pomakniti v notranjost. Ob vsem tem seveda ni mogoče mimo vprašanja, kako da človek ali človeštvo ni in ni sposobno odločneje preprečevati nemajhne nevarnosti, ki mu pretijo? Kdaj bo človek razmišljal in ukrepal globalno v tistem pravem pomenu besede, ki se mu pravi skrb za vse? Vsakršne delitve in posebnosti, ki so danes vedno močnejše na delu, so naravnost smešne ali tragične v soočenju z ranjeno in s tem uničevalno naravo. Države s svojimi mejami, ki jih narava ne pozna, politične razdelitve, civilizacijske in vsakršne druge različnosti delujejo v tem trenutku vsaka zase, kratkovidno. Največji problem človeka in človeštva pa je zagotovo groba tekmovalnost, ko hočejo biti vsi nad vsemi. In ta tekmovalnost ne deluje le v manjših prostorih, boj človeka s sočlovekom je tudi boj države z drugo državo s posebnim poudarkom na velesilah, kjer vse hočejo biti prve in pri tem ne izbirajo sredstev. In potem so tu veliki kapitali, ki so med drugim porodili ekološko sleparijo s Volkswagmom in verjetno še marsikaj drugega. Bo sedanja svetovna konferenca presešla vsa sedanja škodljiva protislovja? Težko je biti o tem prepričan, upanje pa vendar ostaja.

Janez Povše

Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič

Podeljevanje štipendij in podpor za akademsko leto 2015/2016

Slovenski visokošolski sklad Sergij Tončič je v oktobru razpisal natečaj za štipendije in podpore za redne študente iz Furlanije Julijske krajine, ki se izobražujejo po dodiplomskih ali podiplomskih visokošolskih programih. Odbor sklada je pregledal dokumentacije prosilcev in je med tistimi, ki so

Odv. Frane Tončič, Sergijev oče

izpolnjevali pogoje v skladu z razpisom, izbral pet kandidatov za štipendije in osem za podpore. Štipendije in podpore sklada Sergij Tončič bodo javno izročene dobitnikom v ponedeljek, 14. decembra 2015, ob 18 uri v Slovenskem dijaškem domu Srečko Kosovel, ul. Ginnastica 72.

POGOVOR Walter Bandelj

Razveseljivo je, da imamo na vodilnih mestih mlade ljudi!

Ob iztekajočem se letu smo na pogovor povabili predsednika Sveta slovenskih organizacij Walterja Bandelja, da bi nam orisal stanje naše krovne organizacije, predvsem pa nam prikazal načrte za prihodnost.

Letos ste postali predsednik SSO. Ste rade volje sprejeli to zahtevno naloge?

Ob koncu prejšnjega mandata za pokrajinskega predsednika za Goriško si sploh nisem predstavljal, da bom prevzel krmilo Sveta slovenskih organizacij. Vem, da je to zahtevno mesto, vem pa tudi, da, če imaš dobro ekipo, lahko marsikaj narediš. V izvršnem odboru imamo veliko mladih, in kot je rekel nekdanji predsednik odv. Drago Štoka, je danes SSO v rokah štiridesetletnikov, kar nam bo gotovo v pomoč za našo prihodnost. Kadrovanje je pomembno, zato si sam želim, da bi se

v prihodnje ta starostna meja približala tridesetletnikom. Naša krovna organizacija ima torej v svojih vrstah danes na vodilnih mestih mlade ljudi. Vsak, ki je na tem ali kakem drugem odgovornem mestu, lahko seveda tudi zgreši. Nihče ni brez napak.

Kakšno je stanje v SSO danes? To je šele "moj" začetek, čeprav je že minilo sedem mesecev, vendar bo še pestro in bo še veliko treba postoriti v naši organizaciji. Kriza je še pred nami in ji ni videti konca, kar nam gotovo ni v pomoč. Vsi se moramo zavedati, upravitelji, uslužbenci in drugi, da to niso več nekdanji zlati časi in da bo potrebno delati čim bolj povezano, ekipno, če smem tako reči. Našim zaposlenim moramo pustiti, da se sami predstavijo z novimi idejami. Vprašati jih moramo, kaj menijo o katerikoli zadevi, in jih vključiti v reševanje novih izzivov. Večkrat se zdi, da so naši upravitelji oddaljeni od njih, in to je velika napaka. Prav to mi je pred kratkim potrdila nekdanja sodelavka občine Gorica Nika Simoniti, ko mi je rekla, da je v občini Nova Gorica drugače in kako lahko rasteš v taki skupini. A ni to lepo?

Ko ste nastopili mesto predsednika SSO, ste dejali, naj vam pustimo nekaj mesecev, da se "vpeljete" v delo. Vas lahko danes vprašamo, ali je dela več, kot ste si takrat predstavljali, je bolj zahtevno ali je tako, kakršno ste si predstavljali, ko ste postali predsednik?

Res je, da sem vam rekel, da me pustite nekaj mesecev pri miru, a žal vam moram povedati, da nisem še spoznal v celoti vseh težav in dejanskega stanja v naši organizaciji, zato bi vam najraje kar rekel, da se pogovorimo kdaj drugič... No, pa pustimo šalo. Veliko dela me še čaka, čas pa mineva zelo hitro! Nekaterih or-

ganizacij mi ni še uspelo obiskati, ker najraje sam preverim, kaj in kako delajo društva. To je edini način, da se lahko poglobiš v posamezne zadeve in tako hitro spoznaš, kje in tudi kateri so največji problemi, težave. Povem pa lahko, da sem imel v tem času s sodelavci kar nekaj plodnih srečanj. Nekatera so bila le reprezentančna, nekatera pa delovna.

Foto JMP

Naj še posebej omenim vrsto srečanj v Kanalski in Terski dolini, na katerih smo skupaj iskali rešitve za poučevanje slovenskega jezika, ki je v Beneški Sloveniji nujno potrebno. Rad povem tudi, da smo dejavno sodelovali pri odprtju kulturnega društva Černet v Kanalski dolini, kot bi tudi izpostavil obisk v Mačkoljah na Tržaškem.

V svoji čestitki staremu in novemu predsedniku druge krovne organizacije, SKGZ, Rudiju Pavšiču ste poudarili dobro sodelovanje in si v prihodnosti zaželeli še boljše. Kako sodelujeta in sodelujeta?

Do zdaj nisva še imela možnosti za neposredno sodelovanje. Te dni bova imela prvo srečanje izvršnih odborov SSO in SKGZ in to je začetek načrtovanja, da skupaj predstavimo najpomembnejše problematike slovenske narodne skupnosti v Italiji. Govorili bomo seveda tudi o skupnih članicah, ustanovah, ki so enako potrebne kot naša društva. Začel sem se seveda najprej soočati z delom v naših društvih in pri članicah; na srečanju z njimi sem spoznal, da je tesno sodelovanje zelo potrebno. Gotovo je naša prisotnost na našem območju izjemno potrebna, ker ima, žal, pri nas skorajda vsakdo občutek, da živi na robu in da se zanj nihče ne zmeni.

Zadnje čase se vse bolj govori o tako imenovani "družbeni imovini", kar preprosto pomeni, da se vse bolj govori o upravljanju z lastnino, gre za stavbe, ki so namenjene slovenski narodni skupnosti v Italiji. Nam lahko predstavite, katere domove, stavbe, nepremičnine upravlja, posredno seveda, SSO?

Slovenska narodna skupnost ima veliko imovin, in to je eden največjih problemov, ki tare, vsaj s finančnega vidika, slovensko manjšino. Nekatero stavbo so v

boljšem stanju, druge pa so v slabem, dotrajane in razpadajo. Naj izrecno omenim Kulturni center Lojze Bratuž, ki bi že potreboval nekaj vzdrževalnih, obnovitvenih del, in poslopje Šolskih sester pri Sv. Ivanu v Trstu. Kar se tiče Goriške, moram seveda omeniti tudi najstarejšo slovensko stavbo na Placuti, za katero, žal, še danes ni finančnih sredstev, s katerimi bi jo lahko obnovili, je pa za Goriško vsaj toliko pomembna kot tržaški Kulturni dom. Vemo, kaj bi potrebovali, a denar je, kot vedno, namenjen za druge potrebe.

Navadili smo se že, da se takrat, ko se znajdemo v krizi, vedno najdejo tisti, ki zahtevajo, naj se od sedaj naprej dela drugače. Preprosto povedano: ko se zabrede v dolgove, morata krovni organizaciji kar naenkrat obe skupaj zadevo reševati, pa čeprav prej ta ni bila v domeni obeh krovnih. Takih reševanj smo videli zadnje čase cel kup, vedno gre

kar naenkrat za izjemno pomembne ustanove, za katere morata skrbeti obe krovni. Zakaj je tako in zakaj SSO pristaja na to?

Trenutno SSO ne pristaja na nobena prenašanja in nepremišljena skupna reševanja. Seveda pri SSO-ju gledamo, kako se svet obrača. Ko je treba "kasirati", nas mirno držijo ob strani, ko pa so dolgovi, je reševanje preprosto dolžnost vseh Slovencev. A ni lepo, da se ob tej stvarnosti lahko zabavaš kot Hlapec Jernej?

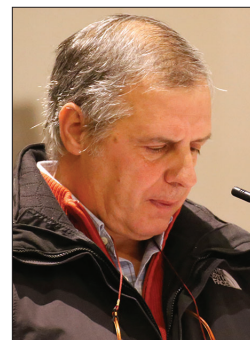
/str. 15
Jurij Paljč

Goriška nadškofija

Obrazi, zgodbe in vrata usmiljenja

Jubilej usmiljenja se je za goriško nadškofijo začel na posebno prazničen način in ob udeležbi nepričakovano velike množice ljudi v soboto, 12. decembra. Verniki so ob 20. uri do zadnjega koticčka napolnili cerkev pri kapucinih, kjer je direktor škofijske Karitas g. Paolo Zuttion

uvedel in povezoval štiri pomenljiva "pričevanja usmiljenja".

Štirje možje - Franco, Livio, Abdul in Mario -, štiri povsem različne zgodbe, štiri obrazi usmiljenja. Spregovorili so o tem, kaj pomeni se roditi v družini, ki jo je krvavo zaznamoval pobesneli

ideološki boj izpred 70 let, odpuščanje in si prizadevanje za slovo in mir; o tem, kako se vodi manjše družinsko podjetje, ki kljub gospodarski krizi nudi zaposlitev in oporo na rob družbe odrinje-

Skozi sv. vrata v Gorici

... in v Ogleju

Naši domovi, bogastvo ali breme? (2)

Placuta št. 18

Stavba na Placuti spada v pomembno zgodovinsko dediščino Goriških Slovencev. Katoliško tiskovno društvo jo je odkupilo leta 1923 in v njej namestilo Zadržno tiskarno. Prostore je v njej dobila tudi Goriška Mohorjeva družba, ki je bila ustanovljena istega leta in še vedno deluje, a sedaj v prostorih nad Katoliško knjigarno na goriškem Travniku. V času fašizma je KTD lastništvo stavbe preneslo na posameznike, da ne bi prišlo do zaplembe. KTD je celotno lastništvo ponovno pridobilo leta 1963.

V povojnem obdobju je v stavbi na hišni številki 18 na Placuti delovala tiskarna Budin, v zgornjih prostorih pa se je razvilo pomembno kulturno in vzgojno središče Slovencev na Goriškem. Svoj sedež in dvorano si je uredila Marijina družba in v teh prostorih je imela svoj referenčni center tudi mladina. Deloval je tudi Marijin vrtec; otroci so sem zahajali k popoldanskemu pouku, učili so se tudi peti in spoz-

vati leta 1954. Leta 1988 se je preimenovala v Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel. Prav tako so na Placuti delovali tudi Dobrodelno društvo, uredništvo in uprava Katoliškega gla-

sa ter mladinske revije Pastirček. Od leta 1973 je na Placuti dobilo svoj sedež tudi Združenje cerkvenih pevskih zborov.

V 90. letih so se na zgodovinski stavbi na Placuti pojavile težave glede varnostnih in protipožarnih predpisov, ki so zahtevali pomembne finančne naložbe, zato so se pri KTD-ju odločili za preselitev vseh dejavnosti v druge prostore na Travniku in v Kulturni center Lojze Bratuž. Tiskarna

Budin si je zgradila lastno poslopje v goriški industrijski coni pri Štandrežu. Po izpraznitvi prostorov v stavbi na Placuti so se pojavili različni predlogi glede njene prihodnje

uporabe. SCGV Emil Komel si je zamislil, da bi imel tam svoj sedež, potem ko je v letih število učencev naraslo do skoraj 400. Drugi predlogi so predvidevali preselitev nekaterih uradov slovenskih organizacij in pri tem bi del prostorov preuredili v manjša zasebna stanovanja. Upoštevan je bil tudi predlog, da bi prodali celotno stavbo, kar pa je bil zelo zahteven korak, predvsem zaradi kulturnega, narodnega in zgodovinskega pomena tega prostora, na katerega so goriški Slovenci še vedno zelo navezani, in zaradi gospodarske krize, ki se pozna tudi v gradbenem sektorju.

Danes je stavba na Placuti v zelo slabem stanju in neuporabna. Za njeno preureditev bi bilo potrebnih več milijonov evrov, ki jih družba KTD nima. Če bi se zanj zanimala tudi Slovenija, bi se lahko pripravil obnovitveni projekt, ki bi po eni strani omogočil, da bi stavba ostala v lasti Slovencev, po drugi strani pa bi bil finančno vzdržljiv. Placuta bi tako lahko prišla v poštev pri procesu integracije Gorice in Nove Gorice, ki se kljub manjšim in večjim težavam iz leta v leto bolj razvija.

Julijan Čavdek

Ključne izbire za prihodnost družine Starši na referendumu zaščitite otroke!

Družbene in politične razmere postavljajo Katoliško cerkev v Sloveniji pred dolžnost, da se v slovenski družbi javno zavzema za temeljne človeške vrednote, kot so družina, človekove pravice in temeljne svoboščine, pravičnost in svoboda. Tako kot v številnih drugih državah se tudi pri nas soočamo z novimi zahtevami po redefiniciji zakonske zveze. Po referendumu leta 2012, na katerem so državljani zavrnil Družinski zakonik, nas na četrto adventno nedeljo (20. 12. 2015) ponovno čaka referendum na temo spornega predloga, da se v slovenski zakonodaji zakonska zveza opredeli kot skupnost dveh

oseb in ne kot skupnost moškega in ženske. V Komisiji Pravičnost in mir pri Slovenski škofovski konferenci smo prepričani, da v ozadju tega političnega projekta ne gre samo za prizadevanja za domnevno zaščito in enakopravnost določenih družbenih skupin, temveč za uzakonitev ateistične ideologije, ki je v popolnem nasprotju z naravnim zakonom, krščansko antropologijo in slovensko kulturo. Zagovorniki t. i. ideologije spola hočejo na zakonodajni in jezikovni ravni omalovaževati razliko med moškim in ženskim spolom, odpraviti pomen različne vloge očeta in matere pri vzgoji otrok, postaviti interese odraslih nad

koristi otrok ter uvesti sporni koncept socialno izražene spola, ki si ga človek poljubno izbira, določa in spreminja. Relativizaciji spola hočejo zagovorniki podrediti jezik, strokovne razprave, zakonodajo in celo demokratične procese. Posledice uvajanja takšne ideologije so daljnosežne. Očitno postaja, da bodo otroci z morebitno uveljavitvijo omenjene novele v šoli in družbi izpostavljeni poučevanju v ateistični ideologiji, s katero verni starši ne soglašajo. S tem bo kršena s konvencijami in

ustavo zaščiten pravica staršev, da vzgajajo otroke v skladu s svojim verskim in moralnim prepričanjem. Prav tako bo uveljavitev novele dolgoročno negativno vplivala na družbo in narod, ki se že danes sooča s skrb vzbujujočim upadanjem števila prebivalstva in s tem povezanimi ekonomskimi in socialnimi problemi. V Komisiji Pravičnost in mir smo prepričani, da moramo

katoličani uporabiti možnosti, ki nam jih daje življenje v demokratični družbi, in zavrniti zakon, ki je proti naravi in proti naši veri. Zato pozivamo katoličane in vse, ki se v Sloveniji zavzemajo za vrednoto družine, da se udeležijo

referenduma in zavrnejo novelo Zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR). Udeležba na referendumu in zavrnitev novele za katoličane pomeni zavrnitev krščanstvu popolnoma nasprotne ideologije. To zahteva naša zvestoba Kristusu in naša odgovornost za prihodnost Slovenije in Cerkve na Slovenskem.

msgr. Stanislav Zore,
predsednik Komisije Pravičnost
in mir pri ŠSK

GORICA Miklavževanje v Domu Franc Močnik

Potrudimo se postati boljši!

Če bi se vsakdo v svojem malem krogu potrudil izboljšati medsebojne odnose, bi se polagoma ti spremenili tudi v širšem obsegu in bi lahko mir zavladal v svetu. To je svetlo sporočilo, ki so ga v kratkem, pomenljivem prizoru posredovali gledalcem mladi ljubiteljski igralci, ki jih je navdušenje za odrsko nastopanje že pred nekaj leti združilo v mladinsko gledališko skupino O'Klapa, ki deluje pod okriljem Skupnosti družin Sončnica. Kot že nekaj let so tudi v letošnjem decembru njeni že nekajletni zavzeti člani, katerim se je razveseljivo pridružil igralški podmladek, odigrali prizor, ki je bil zelo primeren uvod v miklavževanje. Priljubljena prireditev je bila v Domu Franc Močnik

v nedeljo, 6. decembra 2015, prav na godovni dan sv. Miklavža, čigar prihod smo nekdanji otroci tako srčno pričakovali, da bi nam natrosil sladkarij in podaril igračo, o kateri smo vse dolgo leto sanjali. No, čeprav zdaj ni več tako, saj so navajeni prejemanja darila ob različnih priložnostih, se vendarle v njihovih očeh zaskri posebno svetla iskrica ob pričakovanju nebeškega dobrotnika. Tak lesk je bil zaznaven tudi v očeh malih gledalcev, ki so sedeli v prvih vrstah v Domu Franc Močnik, ko je v dvorano vstopil belobradi mož in jih lepo nagovoril. Opozoril jih je, naj bodo pridni, ubogljivi, nič izbirčni, naj jedo tudi "mineštro" in naj odložijo vsaj za nekaj časa telefončke, elektronske igrice in druge moderne vragolije in naj namenijo nekaj več pozornosti prijateljem in seveda Jezusu. Med seboj naj gradijo

mostove, kakor je poudaril g. Marijan Markežič v nedeljski pridigi, pri kateri je naglasil med drugim, da se morajo lučke, ki gorijo na adventnem vencu – in ki so gorele ob začetku maše tudi okrog oltarja v rokah najmlajših –, še svetleje prižigati v naših srcih, da bomo tako lahko sprejeli novorojenega Jezusa, ki je "Luč od Luči". Sveti Miklavž je zelo pohvalil igralce, ki so pripravili igrice *Dobrinček gre na Zemljo*. Besedilo neznanega avtorja je

gre na Zemljo in naj poskuša prepričati ljudi, da so ljubezen in dobra dela največje bogastvo. Dobrinček se med zemljani dobro znajde in z njegovo pomočjo se pobotata bratec in sestra, prijateljica se nehata kregati, pa še otroci obljubijo, da ne bodo več leni in da se bodo pri učenju bolj potrudili. Prizorček, v katerem je kar nekajkrat zazvenela pesem, so nastopajoči odigrali gladko in razločno, brez spodrsnjajev in z njim navdušili občinstvo. Glasbena spremljava je bila zupana mlademu harmonikarju Manuelu Persoglii, ki že več let vleče meh harmonike v SCGV Emil Komel iz Gorice v razredu prof. Mirka Ferlana. Katja Terčič in Marta Fajt sta bili dra-

gocenji sodelavki v zakulisju. Fajtova je poskrbela za tehnično plat smiselno izbranih projekcij z računalnika na platno. Po tem lepem odrskem utrinku je sv. Miklavž ob pomoči nastopajočih angelov začel deliti darila. K njemu so po starostnih skupinah prihajali otroci, od prvošolčkov – v maminem oz. očetovem naročju tudi dva majhna cicančka – do srednješolcev, ki se pripravljajo na prejem sv. birme. Ti so nebeščanu obljubili, da bodo ostali zvesti Duhovnjiki sv. Ivana tudi po birmi! Kot ostali so tudi sami poklonili Miklavžu pesmico, kar so storili po Miklavževi spodbudi še Katerina Ferletič, Ani Saksida, Ana Turus, Mirjam Pahor in Niko Klanjšček, ki so že vrsto let zelo dejavni v Slovenskem pastoralnem središču in so še sami bili deležni Miklavževega darila.

IK

gre na Zemljo in naj poskuša prepričati ljudi, da so ljubezen in dobra dela največje bogastvo. Dobrinček se med zemljani dobro znajde in z njegovo pomočjo se pobotata bratec in sestra, prijateljica se nehata kregati, pa še otroci obljubijo, da ne bodo več leni in da se bodo pri učenju bolj potrudili. Prizorček, v katerem je kar nekajkrat zazvenela pesem, so nastopajoči odigrali gladko in razločno, brez spodrsnjajev in z njim navdušili občinstvo. Glasbena spremljava je bila zupana mlademu harmonikarju Manuelu Persoglii, ki že več let vleče meh harmonike v SCGV Emil Komel iz Gorice v razredu prof. Mirka Ferlana. Katja Terčič in Marta Fajt sta bili dra-

IK

Gorica

Miklavžev obisk v Kulturnem domu

Kar lepo število otrok in njihovih staršev se je v četrtek, 3. decembra 2015, na ta veseli dan kulture, zbralo v veliki dvorani Kulturnega doma v Gorici, kjer jih je s svojimi znanimi, razigranimi pesmicami, npr. s tisto o peku, pri kateri so tudi izvedeli, kaj so preste, ali o Piki Nogavički itd., zabaval Sten Vilar, priznan slovenski animator, igralec in pedagog. Pod naslovom *V pričakovanju Miklavža* so prireditelji, Kulturni dom Gorica, Dijaški dom Gorica, Športno združenje

Dom, kulturna zadruga Maja in ZSKD, otrokom podarili prireditev, gledališko-glasbeno in plesno animacijo, pri kateri so prav lepo sodelovali otroci in se zabavali ob Vese-

lem vrtiljaku, na katerem je Vilar potrdil svoje animacijske spretnosti, ki so malčke "priklenili" na sedeže. Ko pa jih je povabil k sodelovanju, so na vse grlo tudi zapeli in z gibi rok pokazali svoje navdušenje nad sočnimi pesmicami. Potem pa se je v dvorano po središčnih stopnicah previdno spuščal Miklavž, že malce betežen in naglušen. Kar naprej je pozabljal, zakaj je sploh prišel v gorško dvorano. Z malce ironije je potožil, da je tudi v nebesih križa, zato so mu za spremstvo dali le enega angelčka in hudička, ki je bil kar nekam preveč krotek. Pomembno pa je, da so vsi otroci prejeli iz Miklavževih rok enaka darila.

IK

GLEDATI SKOZI POGLED (12)

Primož Krečič

POGLED RAZBOJNIKA

Ob Jezusu na križu so se pokazali različni človeški odnosi in pogledi. Še posebej značilen je bil pogled dveh razbojnikov ali teroristov, ki sta bila križana skupaj z njim. Evangelist Marko ju predstavi v negativni luči, da sta ga zasramovala. Če je Mesija, naj poskrbi zase, so se posmehovali duhovniki in farizeji. Vojaki so ga zasramovali, ker niso videli na njem nobene kraljevske moči in varnosti. Tudi razbojnika sta ga sramotila, da je reva, ker jim ne more pomagati, da bi se rešili iz trpljenja. Evangelist Luka je v tej družini pozoren na levega razbojnika, ki je v tej okoliščini še bolj zakrknil in zasramoval Jezusa. Celu poklinjal ga je, ker ni pokazal svoje Božje moči. Sebična želja po zadnji rešitvi in napuh sta pripeljala levega razbojnika v temo, da ni več videl naprej. Razočaran je bil do konca in nad vsemi, ničesar več ni bilo, kar bi moglo uslišati njegov glas in spremeniti njegovo bolečino. V tem je razlika med suženjsko in kraljevsko bolečino. Prva je hotela vse zožiti na kratkotrajno rešitev in korist ter pri tem uporabiti tudi zlo, druga pa je odpuščala in molila za svoje morilce. Levi razbojnik je bil besen nad Jezusom, ker se je ukvarjal s temi ljudmi, namesto da bi poskrbel za rešitev sebe in svojih tovarišev. Desni razbojnik je postopoma spremenil svoj pogled. Spoznal in začutil je Jezusovo nedolžnost in krivico, ki se mu je zgodila. Zato je opozoril levega sotrpina, naj se ne norčuje iz njega, ker trpi po nedolžnem. V njem je postopoma odkril zavrženega Mesija, ki je prišel na

svet in ga je hudobija obsodila na smrt. Zato se ni odzival na nove izzive hudobije, ampak je odpuščal in trpel za tiste, ki so ga križali. S tem je v svojem spoznanju vere prehitel vse Jezusove učence. Z Božjim strahom je pristopil do Jezusa in priznal razliko med svojim in njegovim trpljenjem, poleg tega pa je imel ta 'dobri razbojnik' tudi vero v posmrtno življenje. Pri Jezusu je videl, kako je prenašal trpljenje in ni izkoriščal svojih moči, da bi se rešil in zavladal nad drugimi. V njegovi žrtvi se je tako razodela Božja ljubezen kot nikjer drugje. Bog ljubi in njegova ljubezen je močnejša od zla. Tudi, če bi storil še tako velik čudež, ne bi mogel tako razodeti globin Božje ljubezni. Bog nas ljubi in sprejema tudi v našem zlu, zato nas ne rešuje le od zla, ampak tudi od njegove korenine, ki je v tem, da se ne čutimo ljubljene od Boga. Zato je pred Jezusom privrela na dan prošnja, naj se ga spomni, ko pride v svoje kraljestvo. Ko ga je slišal, da je odpuščal svojim morilcem, se je z isto prošnjo obrnil k njemu, da ne bi bil pozabljen od Boga. Jezus na njegovo prošnjo odgovoril, da se ga ne bo le spomnil, ampak ga tudi sprejel v svoje življenje z Očetom. Nebesa so življenje z Jezusom. Pogled desnega razbojnika ostaja med najlepšimi izkušnjami vere in zaupanja. Jezus stopa v naš greh in hudobijo, da bi bili križani z njim in v njem zaživel sinovsko zaupanje v Očeta. Ko bomo v trpljenju in bolečini začutili njegovo ljubezen in spomin, se bomo osvobodili zla in stopili v njegov raj.

Goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli pred jubilejem

Sveta vrata, tri dela usmiljenja in begunci

Tudi v goriški nadškofiji bodo ob jubileju, ki se je začel ta teden, odprta t. i. vrata usmiljenja. V soboto, 12. decembra zvečer, jih bo odprl nadškof msgr. Carlo Redaelli, potem ko se bodo verniki zbrali ob 20. uri pri kapucinih, kjer bo pričevanje o usmiljenju. V stolnici bo, po odprtju vrat, molitev, nato pa bodo člani različnih skupin, gibanj, laičnih združenj, skavtov itd. celonoč prisotni ob branju - Lukovega - "evangelija usmiljenja". Nadškof bo naslednje jutro, 13. decembra, šel maševat v goriško ječo; tam bi se rad zadržal tudi za kosilo na

mišlja o tem, da bi odprla še dva emporija: "Trenutno iščemo primeren kraj na ozemlju nadškofije, morda bi to bila Krmin in Gradišče". Šlo bi za manjši prostor, nekako trgovino, kamor bi ljudje ob določenih urah lahko hodili iskat to, kar po-

in delavnost". Prvi sklad je prek sistema vavčerjev vezan na podjetja, ki dajejo službo brezposelnim, drugi projekt pa je nastal v sodelovanju z občinami Gorica, Gradišče, Romans, Krmin in Zagraj. Trenutno je že 28 oseb (80% teh so italijanski državljani), ki za opravljanje družbeno koristnih del - s pomočjo prispevkov Karitas in Fundacije Goriške hranilnice - bruto 500 evrov. "Ni

ogromno, nekaj pa le je". Sploh pa je za človeka bolje, da nekaj prejme, če kaj tudi naredi. "Gre namreč tudi za osebno dostojanstvo". Vedno več je ljudi, ki se zanimajo za take oblike pomoči. Zato na škofiji želijo, v sodelovanju z različnimi ustanovami in skladi, to obliko podpore okrepiti. Kot tretji projekt ob jubileju na škofiji želijo odpreti posebno službo za družine. Papež stalno posveča veliko pozornost družinam, zlasti tistim v težavah zaradi ločitve, otrok, zaposlitve itd. Škofija noče ustanovljati ne dvojnikov ne posebnih struktur, "saj bi niti ne zmogla, toda dati na razpolago izkušene in strokovno pripravljene osebe, ki bi prisluhile družinam v stiski" in jih usmerjale v iskanju primernih rešitev. Že več let sodeluje s katoliško družinsko posvetovalnico iz Vidma, pa tudi z drugimi ustanovami in izvedenci. Ker za tako dejavnost niso dovolj prostovoljci, je

nam je obljubljal, da ne bo več razlike med delavci in kapitalisti, vsi da bomo enaki in enakopravni. Rezultat: imamo Forum 21, ki obvladuje gospodarsko sceno. Sedaj nam po istem vzorcu nekateri hočejo dopovedati, da je potrebno ukiniti ali vsaj relativizirati razlikovanje med spoloma. Za ameriško filozofinjo Judith Butler (1980)

zlika med spoloma je zanj zgolj mit. Za Simone de Beauvoir "spola" nista več dva, temveč jih je neskončno. S tega vidika bi bilo potrebno kratici LGBT na koncu dodati tri pike. Še enkrat se potrjuje, kako velik vpliv na zgodovino imajo filozofi, pisatelji in pesniki, saj teorijo spola po vsem svetu širijo mednarodne organizacije, kot je npr. OZN, in nekatere države z ZDA na čelu. Paradoksalno je, da poteka tako oster političen boj ne le za pravice LGBT, temveč za pravice "neskončno" spolov, če je spolnost nekaj nepomembnega oziroma zgolj maska. Zastaja mi dih, čudim se, da sploh imam možnost, da bom 20. decembra lahko šel na referendum in obkrožil "proti". Za to možnost sem neizmerno hvaležen. Morda je to zadnji referendum, nikakor pa ne zadnja beseda!

potrebno najti primerna sredstva, da bi lahko zagotovili kontinuiteto take službe; ta je lahko vsaj majhno znamenje pozornosti do stisk, ki jih družina doživlja danes, kot so poudarili tudi na nedavni škofovski sinodi.

Begunci

Kar se tiče vroče teme priseljencev in beguncev, je nadškof Redaelli pojasnil zadevo okrog kontejnerjev, ki jih je humanitarna organizacija Zdravniki brez meja namestila na dvorišču zavoda sv. Jožefa. Jasno je, da imeti opravka s prosilci azila ni naloga Cerkev kot take ali prostovoljcev, ampak naloga institucij, "ki jih seveda spoštujemo in z njimi sodelujemo v mejah naših sposobnosti. Nočemo jim krasti dela..." Cerkvenim kro-

gom bolj pripada naloga sprejemanja, spoznavanja, vzgoje, dialoga, animacije itd. "Dejansko pa je zadnje mesece vse breme slonelo na organizaciji Karitas in še zlasti na župniji Lurške Matere Božje (Madonnina)", torej na ustanovi, ki jo vodita g. Paolo Zuttion in g. Walter Milocco. Gorica se je dobro odzvala, je še povedal nadškof. Dobri ljudje sami od sebe prinašajo pomoč, ne da bi jih kdo pozival. Sam zavod sv. Jožefa zaradi varnostnih predpisov žal ni bil primeren, da bi sprejel begunce, je pa Karitas sprejela ponudbo Zdravnikov brez meja, ki so pod svojo odgovornostjo prosili le za razpoložljivost zunanjih prostorov. To je Cerkev rada naredila tudi zato, da bi razbremenila omenjeno župnijo. "Karitas si ne želi čim več beguncev; če pa so, se mi zdi, da je naša dolžnost jih ne pustiti na cesti". V zadnjih dneh je pritisk, hvala Bogu, malo pojenjal, sicer pa jih je (po podatkih Karitas s prvih dni decembra) 403 v centru Cara v Gradišču, v zavodu Nazareno 90 (s konvencijo s prefekturo), morda pa se jim bo pridružilo še 20; v Škocjanu ob Soči 18, v župniji v Romansu 16, v Krminu 15, v Gorici - brez konvencije - 23 (še pred nekaj dnevi je teh bilo več kot 150).

Jubilej usmiljenja je priložnost, da poglobimo to Božjo razsežnost v odnosu do soljudi. V vzhodnih božičnih ikonah so Jezusove jasli v resnici njegov grob, je dejal msgr. Redaelli: "Jezus se je rodil, da bi umrl za nas. Od tod izhaja njegovo usmiljenje. Usmiljenje ni ceneno, nekdo ga je drago plačal." / DD

Kratke

Papežu Frančišku so poklonili Evangelijarij usmiljenja, delo p. Marka Rupnika

V četrtek, 3. decembra, so v Vatikanu predstavili papežu Frančišku Evangelijarij usmiljenja, knjigo evangeljskih odlomkov, ki se bodo brali pri maši ob nedeljah in slovesnih praznikih v letu usmiljenja, ki se je pravkar začelo. Kot je poročal Radio Vatikan, ga je svetemu očetu v dvorani papežev v Vatikanu poklonil msgr. Rino Fisichella, predsednik Papeškega sveta za pospeševanje nove evangelizacije, zraven je bil tudi generalni predstojnik družbe San Paolo g. Valdir Jose De Castro. Dragocena izdaja, ki šteje okrog 420 strani, je izšla pri založbi San Paolo, opremljena pa je z izborom mozaičnih del p. Marka Ivana Rupnika, ki je tudi avtor logotipa svetega leta usmiljenja, in ateljeja Centra Aletti. Kot znano, vsebuje logo stilizacijo vstalega Kristusa, ki se spušča v kraljestvo smrti, da bi našel izgubljena Adama in Evo. Podobe niso le okrasne, je med drugim povedal slovenski jezuit papežu, ampak prinašajo teološke pomene. Evangelijarij bo čez nekaj mesecev izšel tudi v slovenščini pri založbi Družina.

Podelitev odličja sv. Cirila in Metoda Slovenski karitas

Slovenski škofje so na 12. seji Stalnega sveta Slovenske škofovske konference (SŠK), ki je 30. oktobra 2015 potekala na Nadškofijskem ordinariatu v Ljubljani, sklenili, da Slovenski karitas ob njeni 25-letnici delovanja podelijo odličje sv. Cirila in Metoda v zahvalo in priznanje za izredne zasluge na dobrodelnem področju v Cerkvu na Slovenskem. Odličje s plaketo in diplomom je novomeški škof in predsednik SŠK msgr. Andrej Glavan slovesno izročil predstavnikom Slovenske karitas na dobrodelni prireditvi Klic dobre te v sredo, 25. novembra 2015, v Celju.

Slovensko karitas je 1. maja 1990 ustanovila tedanja Slovenska pokrajinska škofovska konferenca. Istega leta so bile ustanovljene še tri škofijske Karitas v Ljubljani (29. junija), Mariboru (12. oktobra) in Kopru (6. septembra), leta 2006 - ob ustanovitvi novih škofij - pa še v Novem mestu (15. septembra) in leta 2007 v Murski Soboti (1. januarja) ter v Celju (2. februarja). V 25 letih delovanja je Slovenska karitas preko svoje mreže škofijskih, dekanjskih, območnih in župnijskih karitas odgovorila na stiske mnogih Slovencev, tujcev ter vseh, ki so poiskali njeno pomoč. Z odličjem sv. Cirila in Metoda se želi Slovenska škofovska konferenca zahvaliti 459 organizacijam Slovenske karitas, v katerih prek 10.000 prostovoljcev in prostovoljcev vsako leto opravlja več kot pol milijona prostovoljnih ur za ljudi v stiski. Njena pomoč vsako leto doseže preko 20.000 družin oziroma več kot 100.000 socialno ogroženih oseb. S svojim delovanjem je Slovenska karitas dokazala, da v vsakem človeku poskuša prepoznati Božjo podobo, v bližnjem ali daljnem, v znanem ali neznanem, zlasti v ubogem, trpečem, v beguncu ali pribežniku, prepoznati človeka, ki potrebuje usmiljenje, razumevanje in bližino. Svojo požrtvovalnost, strokovnost in zavezanost evangeliju je Karitas pokazala in izkazuje vsakič, ko prispeva svoj nenadomestljivi delež k delitvi pomoči.

Koper / Duhovni seminar Božje usmiljenje - Upanje za svet

Pri frančiškanih v cerkvi sv. Ane v Kopru bo od 10. do 13. decembra 2015 duhovni seminar Božje usmiljenje - Upanje za svet. Vodila ga bosta dr. fra Smiljan Kožul in Dražen Bušič. Na seminarju bo sodelovala slavilna skupina Betlehem. Okvirni program seminarja: četrtek od 16.00 do 20.00, ob 17.00 sv. maša; petek in sobota od 9.00 do 20.00; ob 17.00 sv. maša; nedelja od 10.00 do 13.00, ob 11.00 sv. maša. Dodatne informacije na GSM: 040 585 312

Bog govori z menoj

Spregovori, kaj ti daje smisel!
Spregovori, kaj te opogumlja!
Spregovori, kaj ti daje veselje!
Spregovori, kako vstopaš v svojo notranjost!
Spregovori, kaj te vodi po poti življenja!
Spregovori mi o razlogu svojega zaupanja!

Da, spregovorim z veseljem!
Gospod me je nagovoril.
Sporočil mi je,
da že živi z menoj,
med nami in v nas.

A. K.

V pričakovanju referendumu Sta dva leva ali dva desna čevlja par?

Bi kdo v prodajalni čevljev kupil dva leva ali dva desna čevlja? Mislim, da ne, če pa bi se vendarle kdo našel, bi ga imeli najmanj za čudaka. Če smo tako občutljivi pri nakupu čevljev, kako lahko nekateri politiki in novinarji tako zlahka zavajajo ljudstvo, da biološka razlika med spoloma ni pomembna in da je za otroka vseeno, ali ima dva očeta, dve mami ali starše različnega spola. Naj si gredo ti politiki in novinarji kupiti dva leva ali dva desna čevlja! Je razlika med spoloma res manj pomembna od razlike med levo in desno nogo? Če že jezikoslovci, ki z balkona

opazujejo spreminjanje jezika, molčijo, kje smo državljani, da tudi sami uporabljamo besedno zvezo "istospolni par"?

Dva leva čevlja nista par! Sta le dva leva čevlja. Dva moška sta dva moška in dve ženski sta dve ženski. Priča smo ne le poskusu genocida nad družino, ki je eden izmed napadov na stvarstvo oziroma naravo, temveč tudi spreminjanju jezika in kulturocidu, ki vse te napade omogoča. Teorija spola (gender theory) ima že za seboj nekaj desetletij in jo poznamo. Marksizem

telo pravzaprav ne obstaja, je le prostor za različne "interpretacije", za različne "obleke"; ra-

Bogdan Vidmar

Kratke

Na pobudo goriških upokojencev /
Predavanje o varnosti

Dandanes se tudi v naših krajih moramo soočiti s problemom tatvin in goljufij ali prevar. Zato je poveljstvo karabinerjev iz Gorice v sodelovanju z goriško pokrajino in drugimi ustanovami s projektom o varnosti prebivalcev prevzelo pobudo za preprečevanje kaznivih dejanj, s tem da nudi informativna predavanja v pomoč občanom. V več krajih na Goriškem je to nalogo sprejel kapetan poveljstva karabinerjev Lorenzo Pella. Tudi Društvo goriških upokojencev ga je povabilo na tako srečanje, ki je bilo v Tumovi dvorani zvečer 26. novembra. Kapetan je največ pozornosti posvetil raznim vrstam tatvin, ki bi jih ljudje lahko z večjo pozornostjo in previdnostjo preprečili. Povedal je, da tatovi iščejo čim lažji dostop v stanovanje, kjer se lahko polastijo predvsem denarja in dragocenosti. Razlago je dopolnjeval s kratkimi filmi. Obrazložil je, kako mora biti človek previden, da ne postane žrtev nevspešnih dejanj zaradi raztresenosti in površnosti. Stanovanje mora primerno zavarovati pred morebitnim vlomom. Nanizal je vse možne oblike kraje in postregel s številnimi nasveti, predvsem ko človek odide iz hiše. Navedel je celo nekaj zlonamernih primerov, ki so se dogodili tudi v naših krajih. Večkrat je poudaril, da je nujno potrebno ob vsakem primeru sumljivega dogodka telefonirati na brezplačne tel. številke 112, 113 ali 117, tudi ko se neznana in predrzna oseba pojavi pred hišnimi vrati. Kapetan je prisotnim izročil koristen trijezični priročnik o varnosti. (ed)

Božična delavnica v vrtcu v Števerjanu

Bližajo se božični prazniki in v števerjanskem vrtcu Kecek se že pridno pripravljajo na ta veliki praznik. Letos so se odločili, da bodo na posebni božični delavnici izdelali predmete, ki so uporabni za praznične priložnosti. V vrtcu so 3. decembra povabili starše in stare starše, da bi jim pomagali pri izdelovanju obročkov za prtičke in jih primerno okrasili. Otroci so najprej pogumno zapeli nekaj božičnih pesmi in voščili vsem vesele praznike. Nato pa so se hitro

lotili dela. Vzgojiteljici Rita Cej in Sara Miklus sta otrokom in staršem dali natančna navodila, kako naj dela potekajo in kakšne materiale naj uporabljajo. Na razpolago so imeli razne odpadne materiale, s katerimi so izdelovali obročke za prtičke za vse družinske člane, ki se bodo zbrali na božičnem kosilu. Otroci so se resno lotili dela, ovijali so vrvice, lepili, barvali in pripravili prav lepe izdelke. Seveda so se posluževali tudi raznih okrasnih predmetov, kot se bleščice, zvezdice, vrvice in drugo. / DP

Šolski botanični vrt v ul. Puccini je še bogatejši

Licejci spet "na terenu"!

Veliki vrt okrog stavb slovenskih višjih šol v ulici Puccini v Gorici je vedno bogatejši. Kot smo že pisali pred nekaj tedni, dijaki pod mentorstvom profesorjev naravoslovnih ved z gledno skrbijo za drevesa; prejšnjo soboto, 5. decembra, so študentje treh smeri licejskega pola skupno s prof. Harjet Dornik, ki je že dve desetletji gonilna sila projekta, spet prijeli v roke krampe in lopate. Tokrat so se v sončnem poznojesenskem jutru lotili sajenja 62 rastlin (37 različnih vrst, od teh kar 30 novih), ki jim jih je podaril Deželni gozdni rastlinjak FJK (Pascul - v Pradandonsu pri Nemah). Deželno ravnateljstvo v Vidmu, na katero so naslovili prošnjo, daje rastline vsem šolam zastonj; na izrecno prošnjo so našim šolam letos podelili največja - v 3 oz. 5-litrskih vazah -, tudi čez meter velika drevesca. Tokrat so jih namestili v glavnem za krilom Zois-Vega, kjer je najprimernejše okolje za alpske in subalpske vrste.

Glavni cilj dolgoročnega in ambicioznega načrta Šola v zelenju je uresničitev pravega vrta oz. parka okrog treh kril šolskega središča. Trenutno se na obširni površini lahko ponašajo s 180 različnimi vrstami dreves (skup-

no jih je okrog 420), morda pa bi imeli možnost jih zasaditi še vsaj 250. To lahko postane hkrati botanični vrt (med drugim dragocen didaktični "pripomoček") in botanični park, ki z estetskega vidika bogati cel okoliš in mesto nasploh. Zato razmišljajo, da bi ga dali na razpolago tudi drugim šolam in organizacijam iz Italije in Slovenije ali pa tudi zasebnikom, ki bi ga obiskali; morda bi lahko tudi primerno usposobili nekaj študentov, ki bi bili gostom, skupno z mentorji, nekaki vodiči. Iz

Prof. Harjet Dornik in Mara Černic

didaktičnih razlogov so ozemlje razdelili na različne koticke (sredozemski, alpski, sadni, okoliški itd.), vsaka rastlina ima tudi plastificiran kartonček z latinskim, slovenskim in italijanskim botaničnim imenom vrste ter imenom darovalca. Projekt pa nima zgolj didaktičnih ciljev, ampak želi prispevati k širšemu ovrednotenju skupnih prostorov, ki bi lahko postali pravi ustvarjalni laboratoriji, kraji srečanj. Obenem je tak projekt lahko za vsakogar

spodbuda k razvoju čuta za odgovornost skupnih dobrin. Tudi to v sodelovanju z različnimi krajevnimi okoljskimi in kulturnimi ustanovami (Legambiente, ARPA, WWF itd.). Projekt je seveda možno tudi nadgraditi: vrt bi gotovo bil še lepši, ko bi ga opremili s primernimi klopami, mizami, orodjem in uticami zanj, pa tudi s kompostnikom, meteorološko hišico, trajnejšimi napisnimi označevalnimi tablicami, morda tudi z manjšim igriščem.

Prejšnji petek je park in vse zbrane iz "družine" zavalda Trubar-Gregorčič obiskala tudi Mara Černic, podpredsednica goriške pokrajinske uprave, ki kot pokrovitelj

spremlja razvoj projekta o botaničnem vrtu. Teden prej je - med drugim kot odbornica za okolje - vodila v kongresnem središču Tržaške univerze v ul. Alviano odmeven posvet o podnebnih spremembah, ki so se ga udeležili tudi dijaki slovenskih višjih šol. Gre za projekt, v katerega vlagajo tako na provinci kot na šoli, "za

o boje je pomemben", zato je bila posebno navdušena nad sodelovanjem. Tokrat je bila prvič v parku; ko se je ona tam šolala, ni bilo še nič. Zdaj je z veseljem videla sadove večletnega dela in tudi zato zagotovila, da bo provinca rada podprla projekt Šola v zelenju, ki ga bodo prijaviili na ministrski natečaj #LAMIA-SCUOLACCOGLIENTE za nadgraditev projekta v upanju kakega prispevka in tudi priznanja za že opravljeno delo. / DD

(več fotografij na www.noviglas.eu)

RONKE Cerkev sv. Nedelje

Občuten spomin na
Bernardko Radetič

V cerkvi sv. Nedelje v Laškem, v kateri se enkrat na mesec zbirajo slovenski verniki, je bil v soboto,

28. novembra 2015, koncert v spomin na Bernardko Radetič Mucci, ki je bila ustanoviteljica in prva predsednica Kulturnega, rekreacijskega in športnega društva Tržič in vsestransko vneto kulturna delavka. Prav ona je tudi poskrbela, da je društvo dobilo primeren sedež v občinskih prostorih. Žal, so se ob njeni smrti nekateri pripadniki desničarskih krogov znesli nad stanovanjsko hišo, v kateri je živele, s tem da so oskrunili njen spomin z žaljivimi napisi. Letos je poteklo že deset let, odkar jo je neizprosna bolezen odtrgala od domačih in slovenske skupnosti v Laškem, za katero je iztrošila vse svoje življenjske moči.

Na sobotnem koncertnem večeru je uvodoma pozdravila Lucia Germani, ki se je s pristržnimi besedami spomnila Bernardke in njenega zagnanega delovanja v prid Slovincem v Laškem. V imenu pokrajine je občinstvo pozdravil svetnik Fabio Delbello, ki je med drugim povedal, kako določila zaščitnega zakona uporablja tudi italijanski tržiški licej, na katerem je

zelo malo študentov.

Sam koncertni program je oblikoval glasbeni trio, ki ga sestavljajo sopranistka Enza Pecorari, mezzosopranistka Mirjam Pahor in kitaristka Martina Gereon. Predstavile so se z izborom

omenjena Lucia Germani. Večer je sklenil domači duhovnik Renzo Boscarol, ki je poudaril pomen takih prireditev, ki so istočasno molitev in dokaz prisotnosti slovenskega kulturnega življa, ki ima bogato kulturo,

pesmi Ljubke Šorli, Celsa Macorja in Silvia Dominija. Spored sta poplemenitili Mirjam in Enza, ki sta prebrali nekaj primerno izbranih pesmi z zanimivo vsebino iz grške, slovenske in furlanske ljudske zakladnice, ki jih je priredil Marco Sofianopulo. Na koncu, po bučnem ploskanju številnega in navdušenega občinstva, med katerim so bili predvsem domačini, sta izvajalkam uspešnega kulturnega večera čestitala predsednik društva Jadro Karlo Mucci in

enakovredno vsem ostalim. Kramljanje se je v prijateljskem vzdušju nadaljevalo v bližnjih prostorih domače laške gostilne. Doživet večer sta priredili društvu Jadro in Tržič v sodelovanju z župnijo sv. Lovrenca. Ob rob tega zapisa naj povemo še to, da je v nedeljo, 6. decembra 2015, pri slovenski sveti maši v domačem kraju Ženski pevski zbor praznoval 35 let neprekinjenega petja pri slovenskem bogoslužju v Laškem.

KM

Sv. birma v Podgori

Ob praznovanju farnega zavetnika sv. Justa je goriški nadškof msgr. Carlo Roberto Maria Redaelli 8. novembra zjutraj v Podgori podelil zakrament sv. birme petim mladim. Z njimi se je srečal že tri dni prej, da bi se malo spoznali in poklepotali. Jana

in Aljaž Juren, Federico Lore, Karin Maligoj in Nika Devetak so se na ta korak pripravljali dve leti pod vodstvom župnika Josipa Cahe. Za njihov praznik je lepo pel podgorski zbor, po maši pa so vsi prisotni še naprej praznovali ob pogrnjenih mizah.

V nedeljo, 6. decembra 2015, ga je blagoslovil nadškof Redaelli

Dom mladih v Gabrjah

V Gabrjah je bilo 6. decembra lepo vaško slavlje: ob praznovanju farnega zavetnika sv. Miklavža je jutranje nedeljsko somaševanje ob župniku Karlu Bolčini vodil goriški nadškof Carlo Roberto Maria Redaelli, ki je nato blagoslovil novi Dom mladih. Tako so kronali sanje nekdanjega gabsko-vrhovskega in rupensko-pečanskega župnika Viljema Zerjela, ki si je pred 10

leti zamislil, da bi stavba ob gabskem zvoniku postala dom za mlade, kraj srečanja za iskalce Boga in miru.

"Vesel sem, da sem lahko danes z vami, da skupaj obhajamo ta praznik v spomin na sv. Miklavža za to lepo skupnost", je dejal nadškof v uvodnem pozdravu. V homiliji je poudaril, da zavetnik sv. Nikolaj/Miklavž (270-343 po Kr.) ni samo dobrotnik, ki prinaša otrokom darila, temveč je v prvi vrsti "svetnik, konkretna oseba, ki je v svojem času in kraju živel evangelij in postal vzor tudi za nas". Živel je zlasti vero in konkretno ljubezen, ki sta - skupno z upanjem - "bistveni razsežnosti za vsako versko skupnost". Na zgodovino in naše osebno življenje moramo gledati z realizmom, "nikakor ne z rožnatimi naočniki", in vendar "prežeti z upanjem. Gospod prihaja, da bi nas rešil", tudi ko smo polni težav in na robu obupa. Kljub vsemu bo Gospod pripeljal do konca to, kar nam je obljubil, "tudi vaša skupnost mu je pri srcu", je povedal msgr. Redaelli.

Župnik Karel Bolčina je ob koncu maše poudaril, da "Cerkev ni narejena iz zidov, toda zidovi služijo". Nova zgradba "naj zato poveča našo vero prek spoznavanja Besede"; to bo namreč kraj, kjer bo Beseda lahko bolj polno živela med nami.

Po maši, ki so jo dekleta na koru spremljala z različnim petjem, se je množica vernikov iz vsega pastoralnega območja Soča-Vipava zbrala na trgu ob cerkvi za krajše otvoritveno slavlje novega mladinskega župnijskega doma. Po še eni lepi pesmi je g. Bolčina pozdravil med navzočimi še županja Alenko Florenin, predstavnik kulturnih, političnih in družbenih organizacij ter z apostolom Pavlom ugotovil, da je "dober boj dobojeval, tek dokončal, vero ohranil". "Naše življenje je stalno neke vrste boj med dobrim in hudim, med gradnjo in rušenjem, med pogledom naprej in mirovanjem". Od leta 2005 se je pokojni župnik Viljem Žerjal - "prerok, ki je videl daleč" - trudil, da bi neuporabno, podirajočo in skromno stavbo pod zvonikom spremenil v primeren prostor, kjer bi se zbirali mladi. To je bila njegova želja. Zavihal si je rokave in s pomočjo župnijskega gospodarstva sveta romal od ura-

da do urada, od Škofije do državnih oblasti spomeniškega varstva. Geometra Jordana Vižintina, ki je že vodil obnovitvena dela v župnišču in cerkvi, je prosil za načrt in od dežele FJK dobil zagotovilo denarne pomoči. "Njegov boj se danes uspešno končuje". Kmalu po upokojitvi, 2. maja 2012, pa je "izgubil boj s sestro smrtjo", ki ga je "pospremila v Očetovo naročje". Dela so kljub finančnim in zlasti birokratskim oviram nadaljevali še z večjim pogumom, je povedal dekan. Ko je leta 2010

prevzel vodstvo župnije, je prosil prijatelja, geometra Angela Spanoja, za pomoč. V roke je prevzel načrte in dela srečno pripeljal do konca s pomočjo podjetja Hlede in podjetja Pavlin ter njihovih pomočnikov in sodelavcev. "Verujem, trdno verujem, da bo gabski farovž s cerkvijo in tem domom lahko postal odlično duhovno središče za mlade in stare, otroke in iskalce miru. Tu naj bo, sredi tišine gozdov, ptičje melodije in iznajdljive naravne svetlobe prostor za vse, ki iščejo Boga in ga želijo še bolj spoznati", je še povedal g. Karel, ki se je srčno zahvalil nadškofu Dinu De Antoniju, ki je spremljal projekt od začetka, nadškofu Carlu za blagoslov in vsem, ki so pripomogli k uresničitvi doma.

Županja Alenko Florenin je povedala, da je vsaka taka nova zgradba bogastvo za vse, saj "potrebujemo prostore, kjer se srečujemo", izmenjujemo vtise in mnenja ali preprosto skupno doživimo nekaj trenutkov; predvsem v teh časih, ko smo morda malo zbegani, ko ne razumemo, katera je pot, ki nas lahko bolj zbližuje kot oddaljuje. "Tak prostor je lahko trenutek upanja za naprej!"

Ker je dom, zgrajen na skali, namenjen mladim, so odločili, da trak prerežejo otroci, je povedal g. Karel. To sta po blagoslovitvi imela čast storiti mala Filip in Marta iz družine "Črnčevih", ki že več rodov skrbijo za cerkev, v upanju, da bodo prav mladi še dolgo ostali steber krajevne skupnosti. / DD

(več fotografij na www.noviglas.eu)

Obvestila

Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič vabita v četrtek, 10. decembra 2015, ob 20. uri na Srečanja pod lipami na temo Zamejsko združeno bančništvo. Gosta večera bosta predsednik Zadrudne banke Doberdob Sovodnje Robert Devetta in predsednik Zadrudne kraške banke Adriano Kovačič. Večer bo vodil časninar Julijan Čavdek.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalno silvestrovanje v torek, 29. decembra, v kraju Corno di Rosazzo; srečanje bo v zgodovinski beneški vili Nachini. Vpisujejo po tel.: 0481 884156 (Andrej F.), 0481 20801 (Sonja K.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 78138 (Sonja Š.).

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na ravnatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazate na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 12402 003 570 036 225; SWIFT C-VIIT2C s pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Resna in odgovorna medicinska sestra nudi nego in pomoč starejšim osebam. Tel. št. 00386 30 325 558.

Varujem starejše, pomoči potrebne osebe, in sicer 24 ur ali pa samo čez dan ali varstvo ponoči. Sem človek dobrega srca in imam nekajletne izkušnje! Sem upokojenka, vse ostalo (vrednotnice) in vprašanja na št. 040 621 424 (v poštev pride celotno primorsko in goriško območje).

Gospa z večletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam za 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 432304.

Zanesljiva in izkušena gospa pomaga pri likanju in čiščenju stanovanja. Tel. št. 00386 40153213.

40-letna mati nudi dnevno nego starejšim na domu. Ne 24 ur. Lahko tudi kuha in pospravlja stanovanje. 3-letne izkušnje. Tel. št. 0038641390244.

20-letna študentka z izkušnjami nudi lekcije slovenščine, angleščine, nemščine ter varstvo otrok. Tel.:

00386 31 478807.

Urejena gospa išče delo za čiščenje in likanje na območju Gorice. Tel. št. 00386 31 449311.

Resna gospa s petnajstletno izkušnjo nudi nego in pomoč starejšim osebam tudi 24 ur na dan. Tel. št. 00386 40 484339.

40-letna mati z večletnimi izkušnjami in znanjem italijanščine nudi dnevno nego starejšim na domu (ne 24 ur dnevno) ali pomoč pri gospodinjstkih delih in kuhanju. Tel. 00386 41 729548.

Prodajamo več vrst domačega mladega vina. Tel. št. 0039 3391997101.

RADIO SPAZIO

Vrata proti vzhodu (od 11.12.2015 do 17.12.2015)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97,5, 91,9 Mhz; za Furlanijo 103,7, 103,9 Mhz; za Kanalsko dolino 95,7, 99,5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98,2 Mhz; za Karnijo 97,4, 91, 103,6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan od 20.00 do 21.00. Spored:

Petek, 11. decembra (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditvev - Glasba iz studija 2.

Sobota, 12. decembra, ob 21. uri (vodi Ilaria Banchig): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem, rezijanskem in zilijskem narečju.

Nedelja, 13. decembra, ob 21. uri: Ponovitev sobotne oddaje Okno v Benečijo.

Ponedeljek, 14. decembra (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Novice iz naših krajev - Obvestila in večerni vic.

Torek, 15. decembra (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 16. decembra (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Severni jeleni vlečejo sanilzbor melodij.

Četrtek, 17. decembra (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti iz sveta - Obvestila in večerni vic.

Ob izgubi predrage

ELVIRE

sočustvujeta
z Davorinom
in Igorjem

ALDA IN ORNELLA LUIS

Zapustila nas je naša draga

ELVIRA DEVETAK

Sinova Davorin z Danielo, Igor z Damjano,
ljubljeni vnuki Danilo, Ivan, Lara, Maja
in nečak Sander

Pogreb bo na Vrhu v soboto, 12. decembra ob 14. uri.
Uro prej bo žara v vrhovski cerkvi.

Vrh Sv. Mihaela, 10. decembra 2015

Po dolgi bolezni nas je tiho zapustila
naša draga žena, mama in babica

MARIJA BENSA por. KOSIČ

Žalostno vest sporočajo mož Andrej,
otroci Mirjam, Tatjana, Aleksandra,
Benedikt in Simon z družinami
ter ostali sorodniki.

Pogreb je bil v sredo, 9. decembra, ob 14. uri
v cerkvi sv. Silvestra v Pevmi. Pred pogrebom
je naša draga ležala v cerkvi.

Sledil je pokop na pokopališču v Rupi.

JAVNI RAZPIS

PRIZNANJE KAZIMIR HUMAR

- 1) Zveza slovenske katoliške posvete, Kulturni center Lojze Bratuž in Združenje cerkvenih pevskih zborov podeljujejo priznanje društvom in organizacijam ali posameznikom na osnovi utemeljitve predlagateljev in po presoji organizacij, ki priznanje podeljujejo.
- 2) Predloge za priznanje zbira Zveza slovenske katoliške posvete na podlagi javnega razpisa.
- 3) Priznanje se praviloma podeli za ustvarjalne dosežke, za pomemben prispevek k razvoju ljubiteljskih kulturnih dejavnosti, za publicistično delo in za izjemne dosežke pri organizacijskem delu na kulturnem področju.
- 4) Priznanje lahko prejmejo tisti, ki delujejo v goriškem prostoru.
- 5) Predloge za priznanje je treba oddati do **31. decembra 2015** na naslov: Zveza slovenske katoliške prosvete - 34170 Gorica-Gorizia, Drevored 20. septembra, 85, s pripisom na ovojnico: "Predlog za priznanje"

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih
gledaliških skupin

K.U.D. Dolomiti - Dobrova
Ken Ludwig

SLEPARJA V KRILU

komedija

režija: Franci KONČAN

nedelja, 13. decembra 2015, ob 17. uri
župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SKRD JADRO iz Ronk s pokroviteljstvom OBČINE RONKE

vabi na predstavitev

16. ŠTEVILKE DRUŠTVENEGA ZBORNIKA

ponedeljek, 14. decembra, ob 17.30
ronška občinska sejna dvorana

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Božični koncert

NAJ STRUNE RAJSKO ZAZVENIJO

Girotondo d'Arpe
Tatjana Donis, umetniški vodja
Polona Kante Pavlin, sopran
Simfonični orkester NOVA
Nikolaj Pintar, bariton
Simon Perčič, dirigent

Kulturni center Lojze Bratuž
Ponedeljek, 21. decembra 2015, ob 20.30

Rezervacija in nakup vstopnic na tel. št 0481 531445 ali pa na info@centerbratuz.org

SSG / Začetek abonmajske sezone v Gorici

Še ne zaceljene rane koroške duše

Lepše se letošnja sezona 2015 /2016 Slovenskega stalnega gledališča v Gorici res ne bi mogla začeti. Njeni uvodni akordi so se poetično oglašili v ponedeljek, 23. novembra 2015, v veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž, v kateri so se zbrali tudi goriški višješolci in nekateri njihovi profesorji. Končno so si lahko tudi goriški abonenti – resnici na ljubo tudi letos Goričani niso množično vpisali abonmaja; več ali manj je njihovo število ostalo enako kot lani: nekaj čez sto – ogledali nad vse ganljivo predstavo *Angel pozabe*, ki jo je po romanu Maje Haderlap (1961), rojene v Železni Kapli, priredil in tenkočutno zrežiral Igor Pison. Predstava je nastala v SNG Drama Ljubljana. Na njenem malem odru so jo krstno obžarile odrske luči 14. marca 2014. Naslanjajoč se na slovenski prevod Štefana Vevarja, je bila režiserju pri zahtevni nalogi v pomoč dramaturginja Eva Kraševc. Pesnica

Prizor iz predstave *Angel pozabe*

Maja Haderlap, po poklicu dramaturginja, je, kot znano, to svojo avtobiografsko izpoved *Angel pozabe* napisala v nemškem jeziku. Ta razpetost med slovensko in nemško stvarnostjo je značilna za marsikatero dvojezično umetniško dušo med koroškimi Slovenci v Avstriji. Režiser Pison je iz romana izluščil tri ključne osebe, prvoosebno pripovedovalko, njeno babico – mamo in očeta. Iz njihovih življenj, spominov na strašne zgodovinske dogodke in doživljanj je stkal uprizoritev, ki seže do srca in se globoko zareže v gledalčevo zavest. V njej je znal poustvariti že takoj v začetku tisto toplotno, domače ozračje, ki je nekaj zavelo ob komaj pečenem kruhu iz krušne peči, pa čeprav

je bila ta le v skromni kmečki hiši. Tak je tudi rojstni dom Haderlapove. V njem so prebivale tri generacije – njihove glavne predstavnice, Njo, Babico in Očeta, poosebljajo trije igralski mojstri, člani SNG Drama Ljubljana, Barbara Cerar, Saša Pavček in Janez Škof. Iz njihove vrhunske igre, polne pristnih čustev, se plastično izrisujejo značajske poteze vnukinje, naj-

preživetje, bolesti in tista vseprisotna otožnost, ki jo hočeš nočeš nosi v sebi koroška duša, so prišli do izraza v predstavi, ki je na Borštnikovem srečanju 1. 2014 prejela dve nagradi: igravec Janez Škof za vlogo Očeta in Barbara Cerar za vlogo Nje. "Oče Janeza Škofa z ganljivim spletom norosti, bolečine in milosti ustvari pretresljivo intimno in protivojno pričevanje. Z nenehno ma-

prej kot zvedave deklice, ki srka vase vse, kar ji pripovedujeta oče in babica, babice z močnim, klenim značajem, in očeta, ki nosi v sebi travme iz vojnih časov, ko so ga nacisti še kot otroka pretepal, in je zelo navezan na mater, kar močno vpliva na njegov odnos do žene. Iz odrskega dogajanja se jasno razbira, kako se je starejši rod na Koroškem trdoživno oklepal jezika in starih navad ter jih skušal posredovati mlajšemu, ki nenehno išče lastno identiteto od vsepovsod vdirajoči nemški prisotnosti. Kljub vsem grozotam, ki jih je preстал, preliti krvi, žalosti, bridkosti je slovenski človek na dvojezičnem koroškem ozemlju vztrajal in kljub asimilacijskim požrešnim ustom še kljubuje na njem. Vsi ti boji za

ničnostjo, vzponi in padci in z maksimalno intenzivnostjo v tragičnih in komičnih momentih diktira ritem uprizoritve in izriše zagotovo enega najmočnejših šibkih očetov slovenske literature, dramatika in odrja". Tako je zapisala žirija v utemeljitvi nagrade in prav tako mislimo o njegovi vrhunski igralski stvaritvi tudi gledalci. O Barbari Cerar pa je ista žirija menila, da kot "središčni lik uprizoritve mora izpeljati dramaturški lok od deklice, ki se čudi svetu in ga skuša razumeti, preko dekleta, ki se odloči za svojo pot in jo tudi udejanji, in končno do pesnice, ki najde svoj jezik, svoj izraz". Res nas Barbara Cerar – še vedno jo pogrešamo vsi tisti, ki smo spremljali njene zgodnje odrske kreacije, ki je kot mlada

igralka nekaj let bila članica SSG in je že takrat bilo jasno, da se bo razvila v tankočutno, a močno odrsko osebnost - s svojim podajanjem otroškega čudenja, navdušenja očara in gane in ob njej tudi mi zaslutimo vonjave, barve koroške narave, pa tudi razpoloženje koroškega srca, ki je vselej ovito v tančico melanholije. Lik Nje se razvija in raste od rahle deklice do zrele, značajno močne mlade ženske, ki ostaja navezana na domači kraj, na to preteklost, ki je pustila v njenih domačih toliko travm, a se istočasno od tega tudi odgrajuje. Intenzivna in igralsko suverena je kot vselej bila Saša Pavček v dvojni vlogi nezadovoljne, ob rob potisnjene matere, ki je od hčere precej oddaljena, in babice, nositeljice

spominov na vse bridkosti, ki jih je prestala kot taboriščnica v Ravensbrücku, kar je zaznamovalo vse njeno življenje, pa tudi posredovalke navad in tistih prepričanj v nadnaravno moč urokov, ki koreninijo v nekdanji vraževernosti. Scenografija Petre Veber, ki s skrbno in premišljeno izbranimi elementi in rekviziti ustvarja prostor preproste kmečke hiše – z nekaj opekami nam nakazuje krušno peč, ki jo v ihti oče z lopato podre, da bi se tako tudi fizično ločil od preteklosti in vsega hudega, kar je preстал -, in kostumi Belinde Radulović nas pričljivo vodijo v sredino

20. stoletja, pa tudi sežejo že v današnji čas, ko se glavna protagonistka vrača v domači kraj, da bi tam poiskala svoj pravi jaz. K pravemu vzdušju gotovo prispevajo tudi glasba skladatelja Larena Poliča Zdraviča in zvočni posnetki počočega lepenskega narečja iz ust Bredice Županc, Mici Kucher, Klare Haderlap in Vilija Ošine. V predstavi zlahka najdemo zgodovinske in življenjske vzporednice tudi Slovenci, ki živimo kot manjšina na italijanskem "škornju", saj je naša usoda podobna usodi manjšincev na Koroškem, rešuje nas le bližina morja, ki blagodejno vpliva na to, da je naš značaj bolj odprt in naravn k bolj optimističnemu razmišljanju o vsem.

Iva Koršič

Kratke

Čar božične noči DVS Bodeča Neža

Dekliška vokalna skupina Bodeča Neža pod vodstvom dirigenta Mirka Ferlana snuje niz koncertov, ki bodo stekli pod naslovom Čar božične noči. Prvi koncert bo v Palači Attems v Gorici v petek, 11. decembra 2015, ob 20.45. Sledil bo nastop v dvorani cerkve Kristusa Odrašenika v Novi Gorici, v nedeljo, 13. decembra, ob 20. uri. Pevski sestav se bo v nedeljo, 10. januarja 2016, ob 16.30, predstavil na Tržaškem, in sicer v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata v Rojanu. DVS Bodeča Neža bodo spremljali Patrick Quaggiato na tolkalih, David Šuligoj na bas kitari in Eva Dolinšek na klavirju.

V NUK razstava o zgodovini in sedanosti slovenskega jezika

V razstavnici dvorani Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK) je na ogled razstava Poljub z jezikom: slovnice in slovarji slovenskega jezika od začetkov do danes. Razstavljenih je več kot 150 slovnice in slovarjev, razstava pa med drugim prinaša tudi vpogled v sodobno tehnologijo jezika. Vodja rokopisne zbirke NUK Marijan Rupert je za STA povedal, da so na razstavo Poljub z jezikom že dolgo čakali: "Na njej so prvič skupaj zbrani vsi slovarji in slovnice, nastali od začetkov ukvarjanja s slovenskim jezikom do danes. Skozi razstavo je razvidno, kako se je slovenščina skozi zgodovino razvijala in konstituirala". Povod za razstavo je bil mednarodni razstavenjski simpozij Obdobja, na katerem so letos posvetili temi Slovnica in slovar - aktualni jezikovni opis. Udeleženci simpozija so si lahko na razstavi tudi v živo ogledali izvorno gradivo, ki priča o razvoju slovenščine. Postavitve sta pripravila profesor z Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU Kozma Ahačič ter profesorica na Filozofski fakulteti Mojca Smolej. Ahačič se je posvetil predvsem zgodovinskemu delu, vse do izida Slovenske slovnice Jožeta Toporišiča v 70. letih minulega stoletja, Smolejeva pa je prevzela sodobnejši del. Zgodovinsko najpomembnejša dela za razvoj slovenščine so predstavljena v vitrinah. Gre za 79 knjig in 17 rokopisov. Ti so po Ahačičevih besedah še posebej zanimivi, ker so tudi strokovni javnosti manj znani. Po njegovih besedah je glavno sporočilo razstave, da imamo Slovenci bogato tradicijo slovarjev in slovnice v slovenskem jeziku. Med zanimivejšimi eksponati sta neizdani slovnici Tomaža Kumerdeja in Jurija Japlja s konca 18. stoletja, manj znani slovar Valentina Vodnika v več kot 60 zvezkih z začetka 19. stoletja ter rokopis slovarja, katerega avtor si je zamislil, da bi slovenščino zapisovali z grškimi črkami (1854). Marsikoga bo navdušila tudi prva elektronska izdaja slovenske slovnice na disketah. Sodobnejši del postavitve poudarja vlogo tehnologije jezika, ki je aktualna zadnje desetletje. Ta se dotika na primer tega, da lahko šolar s pomočjo pametnega telefona naredi domačo nalogo na avtobusu na poti iz šole ali da lahko nekdo, ki bi rad napisal pesem, a ne najde prave rime, ustrezno poišče v slovarju rim. Kljub vsej uporabnosti tehnologije Smolejeva opozarja na previdnost pri njeni rabi, saj so s študenti na konkretnih primerih že ugotovili, da kljub vsemu tudi računalnik ni vseved in da se tudi ob rabi raznih prevajalnikov ali programov za lektoriranje pojavljajo napake: "Kljub vsej pomoči se uporabniki ne smemo izključiti"! Razstava je zasnovana tudi interaktivno. Poleg klasične postavitve se bo mogoče s pomočjo elektronskih tablic poučiti, kako se jezik uporablja danes. Postavitve bo na ogled do 30. januarja 2016.

Četrta številka otroške revije Pastirček

V drhtečem pričakovanju Božiča

V decembrski številki Pastirčka vse že diši po sveže nabranem mahu, ki bo podlaga za domače jaslice, v katerih bo spokojno počival Jezušček in razlival božji mir na družino, pa tudi na to našo ubogo zemljo, zmeraj bolj ukleščeno v vsakovrstno nasilje, ki se pojavlja v tej razčlovečeni družbi. A kljub temu Božje Dete ne obupa nad nami, vedno znova prihaja k nam, da bi zaznali njegovo neizmerno ljubezen in jo delili drugim. "Napravimo prostor zanj v naših srcih", spodobudno vabi urednik Pastirčka Marijan Markežič in želi vsem malim in velikim Pastirčkovim prijateljem vesel Božič. O času pred božičnim praznikom, ki ga imajo otroci posebno radi, poje pesmica *V adventu* V. T. Arharja. Stihe, polne čustev, spremlja ilustracija počočega angelčka izpod izkušene roke Danile Komjanc. Od kod sploh izvira navada postavljanja jaslic, lepo razlaga Mariza Perat v prispevku *Prve jaslice*. Kot morda nekateri otroci že vedo, je prve jaslice postavil l. 1223 v kraju Greccio blizu mesta Rieti sv. Frančišek Asiški (1182-1226), ki se je odpovedal očetovemu bogastvu in ustanovil red manjših bratov ter se ves

posvetil ubogim. Pridni risarji bodo lahko pobarvali jaslice, ki spremljajo ta lepi zapis o sv. Frančišku. V barvne odtenke bodo odeli lahko tudi vse druge ilustracije, da bo Pastirček še bolj njihov. Gotovo se bodo razveselili prikupnih jaslic, ki jih je zanje narisala Paola Bertolini Grudina. Njen zajček Tim vabi šolarje, naj rešijo križanko in naj v Miklavževih vrečah poiščejo vsa skrita darila. Sv. Miklavža ogovarja nerodni Pavec in ga v svoji spakedranščini sprašuje, kaj mora narediti, da dobi izbrano igračo (!). Pastirček v vlogi slaščičarja sv. Miklavžu podarja slastne piškotke, ki jih bodo s pomočjo mamic ali nonic pripravili lahko tudi njegovi bralci. Recept zanje sta napisali Katerina in Graziella. Kar poskusite jih speči tudi vi, da bodo božični prazniki slajši in bolj domači. Prispevek v tokratnih zgodbah iz Sv. pisma govori o Božji objlubi, da se bo za vse nas začel nov čas, ko bo zemlja minila. Idilično ozračje, ki bo takrat vladalo na zemlji, ko bodo ovčke ležale blizu leva in otrok se mu bo približal brez strahu, je v toplih barvah in z veselim srcem ilustrirala Paola Bertolini Grudina, besedilo pa je prispeval Walter Gru-

osvojiti in po njih naravnati svoje obnašanje pri vseh odločitvah. Tudi pred tako, kot se je znašel fantiček, ko se je spraševal, ali naj sprejme novega sošolca, prišleka iz tuje dežele, ali ne. Posredno sta se ustvarjalca dotaknila žgoče teme priselencev, ki je prav sedaj tako kruto aktualna. V kotičku za najmlajše "naravoslovce" Barbara Rustja razlaga, kakšne so značilnosti naših gozdov in kako se med seboj razlikujejo iglavci, ki rastejo pri nas. Zvedavi Pastirčkovi prijatelji bodo v rubriki *Kje, kako in zakaj* ... našli odgovore na to, kako in iz katerih rastlin pridobivamo sladkor, in izvedeli, da je bil včasih med edino sladilo. Slovenski pregovor "ne delaj drugemu tega, česar nočeš, da drugi stori tebi", se čudovito ujema z basnijo *Lisica*

dina. Ti dve umetniški duši sta štiriročno ustvarili tudi vzgojni "strip" o vrednotah, ki bi jih morali otroci

in štoklja, ki jo je za najmlajše Pastirčkove bralce kot dopolnjevanje pripravila Danila Komjanc.

Med božičnimi prazniki večkrat krasi naše domove božična zvezda; izurjeni prstki jo bodo lahko izdelali kar sami iz papirja, lepenke in vsega ostalega, kot nazorno prikazuje Tatjana Ban. Taka rastlina ne bo nikdar usahnila, pa še zalivati je ni treba!

V zimski dan se glasi naslov pesmice Šorli, ki jo je za počoča grla uglašil Patrick Quaggiato.

Iz nje veje tisto zimsko vzdušje, ko otroci nestrno čakajo, kdaj bodo zaplesale prve snežinke in prekrile travnike in klanice.

Ob 70-letnici izhajanja Pastirčka si je njegova najzvestejša sodelavka Mariza Perat zadala zahtevno nalogo orisati življenjsko zgodbo in delo vseh tistih, ki so se zavzeli za Pastirčka in bili njegovi uredniki. Tokrat se je pomudila pri Jožetu Pešernu, ki je bil posvečen v duhovnika l. 1933 v Ljubljani in prišel v Trst jeseni l. 1945; tu je ostal do smrti l. 1992. Poleg drugega je bil

profesor filozofije in verouka na raznih šolah. Bil je tudi ustanovitelj čete Slovenskih tržaških skavtov in skavtinj, za Radio Trst A je prispeval več let vsak dan duhovno misel. Seveda se je z veliko ljubeznijo posvečal Pastirčku in tudi preko njega širil zamisel za ustanovitev skavtske organizacije na Goriškem.

V decembrski številki Pastirčka bodo našli bralci še razvedrilne utrinke, ubrane na božično tematiko, Pastirčkovo pošto z lepimi pisemci in še lepšimi risbicami. Na teh straneh je tudi barvna fotografija števerjanskega otroškega pevskega zbora F. B. Sedej s prireditve, na kateri je slovesno zabeležil svojo 40-letnico obstoja. Na zadnjih Pastirčkovih straneh so trije "potepuhi", stric Maks, Tjaša in Pastirček, ki vabijo otroke, naj se jim pridružijo pri odkrivanju biserov našega malega "zamejstva". Tokrat jih vodijo na nabrežinsko ribiško pot, po kateri so se včasih nabrežinski ribiči spuščali do morja, kjer so v značilnih plovilih, čupah, lovili ribe. V zapisu izpod peresa Marijana Markežiča bodo bralci izvedeli marsikatero življenjsko zgodbo in delo vseh tistih, ki so se zavzeli za Pastirčka in bili njegovi uredniki. Tokrat se je pomudila pri Jožetu Pešernu, ki je bil posvečen v duhovnika l. 1933 v Ljubljani in prišel v Trst jeseni l. 1945; tu je ostal do smrti l. 1992. Poleg drugega je bil

Pastirček bo pregnal sivino zimskih dni, le vzemite ga v roke tudi odrasli bralci!

Gorica / Razstava Umetniki za karitas V gibanju, kjer se rojevata lepota in dobrotota

Prodajna razstava likovnih del, ki so sredi avgusta 2015 nastala na 21. mednarodni likovni koloniji Umetniki za karitas na Sinjem vrhu, nosi letos naslov *Veselite se življenja*. V Gorici je bila - kot je že tradicija - odprta pred prazniki, in sicer 3. decembra v prostorih galerije Ars na Travniku, kjer bo ostala na ogled do 10. januarja, nato bo "romala" v Ljubljano, Kranj, Maribor, Trst, Bovec, Mengeš in gotovo še kam.

Prisrčni dogodek je prejšnji teden popestril mladi kitarist Jure Ipavec iz razreda prof. Martine Gereon s Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, nato pa je Jurij Paljk med navzočimi posebno toplo pozdravil tri umetnike, ki redno sodelujejo s kolonijo, in jim postavil nekaj vprašanj; to so bili Bogdan Soban, Azad Karim, po rodu "Kurd, ki ga Vipavci imamo za svojega", in njegova soproga Silva Karim. Jožica Ličen, "zgodovinska" voditeljica projekta Umetniki za karitas, je povedala, da je ta kar prerasel v pravo gibanje. "Začutili smo, da je to več kot akcija, več kot projekt. Pri 1400 umetnikih, katerih imena so zapisana v naših katalogih, in pri 2800 slikah je to res pravo gibanje, pa tudi ne samo v umetnosti in predstavniki slikarstva, temveč tudi gibanje med številnimi državami, ki gostijo razstave, in državami, iz katerih umetniki prihajajo". V teh 21 letih je zadeva postala resnično prepoznavna! "Rodila se je prav v družini Karim, pri kavi za njihovo mizo". Niso veliko načrtovali ne pripravljali razpisov... Akademski slikar Silva Karim je povedala, da se je vse skupaj začelo tako, da sta ga. Jožica in takratni ravnatelj

J. Ipavec, A. in S. Karim, J. Ličen, J. Paljk in B. Soban

Karitas g. Štrancar kmalu po osamosvojitvi Slovenije prišla vprašati, kako bi lahko v projekte vključili umetnost; da Karitas ne bi pomenila samo zbiranja oblačil, deljenja pašte in sladkorja, ampak da bi v projekte "spustili" kulturo in umetnost ter ju tako skušali približati ljudem. Ga. Jožica je takrat predlagala, da bi prišli razstavljati neki avstrijski umetniki, pa so pomislili, da imajo pač tudi v Sloveniji in na Vipavskem dobre umetnike, ki ustvarjajo. In vzklicala je zamisel o koloniji, v kateri bi skupaj delali, nato dela podarili škofijski Karitas, ki bi jih potem razstavljala in prodajala v dobrodelne namene, da bi pomagala ljudem v različnih stiskah.

Pomembni so umetniki, pa tudi tisti, ki jih spremljajo oz. "si umažejo roke", ko pripravljajo razstave, je dodal Jurij Paljk. Ko razstava potuje po svetu, so taki npr. Bogdan, Tone, akad. slikar in prof.

Lucijan Bratuš ter še kdo. V Gorici sta za to poskrbeli Franka Žgavec in Tamara Kosič. Karitas je organizacija, ki porabi izjemno malo za "režijo", zato ima prostovoljce in prijatelje, ki marsikaj delajo zaostoj.

Bogdan Soban, mojster t. i. generativne umetnosti, je povedal, da je v to gibanje "pred leti padel po golem naključju", ko mu je likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn rekla, naj na Sinji vrh prinese kakšno svojo sliko. Tako se je začelo. Eno leto se je udeležil kolonije, "potem sem tam zabil kakšen žebelj, nato smo s Toneom in Lucijanom postali ekipa, ki uokvirjamo, obešamo, nosimo, prekladam, zavijamo... Tudi to je del gibanja, tudi to je potrebno. Zraven pa še naredimo kakšno sliko".

V gibanju je zaznati veliko širino, "tudi krščanstvo je pojmovano zelo široko", je poudaril Paljk. Umet-

niki se namreč družijo ne glede na svojo veroizpoved. "Lepo je se pogovarjati tudi o tem in videti, kako se preko umetnosti lahko skupaj naredi veliko dobrega". Azad Karim je dejal, da "dobrodelnost ni to, da si kristjan, musliman, žid ali karkoli. Dobrodelnost pride iz srca, iz človeka. Meni je všeč pomagati drugim. Lepo je, da lahko to storim s svojim delom". Nekdo, ki pride na razstavo, najprej občuduje sliko, jo kupi in zanjo nekaj daruje. To, kar daruje, Karitas podeli drugim. "Vse to skupaj je dobrodelnost". Tu ni kristjana, muslimana ali žida, tu je človek!

Umetniki darujejo svoj čas in svoje znanje. Izkupiček prodanih del bo tokrat šel v Sklad Bogdana Žorža za pomoč otrokom v stiskah. "Ni prav, da ljudje v stiskah izgubijo stik z lepim", je še dejal Paljk. "Najhujša stiska na rob potisnjenih je v tem, da jim manjkajo glasba, umetnost, lepota, vse tisto, kar v globini nagovarja človeka". Čeprav človek ne živi samo od kruha, je nadaljevala Jožica Ličen, pa Karitas z zbranim denarjem kupuje v glavnem prav "kruh, toda za dušo vsakdo rabi glasbo, likovnost umetnosti ipd. Z vsakim pogledom na lepo sliko, ki prihaja v našo družbo, prinašamo biserček, ki ga potrebujemo, pa se tega zavedamo ali ne. Tudi to je Karitas, če je komu neka slika všeč in se je nagleda pet minut: to je za njegovo dušo lahko več kot za koga drugega kilo sladkorja ali pašte"! Nekdaj je malokdo poznal sodobne slikarje, danes pa so mnogi likovniki - tudi po zaslugi te pobude - daleč naokrog znani med ljudmi, "toliko da slike poimenujemo po človeku, ki jih ustvarja". Za lastno dušo je pomembno, da si privoščimo sliko: lepo je imeti doma delo, ki ti je všeč in z odkupom katerega si pomagala nekomu v stiski. Zato, je sklenila svoj poziv ga. Jožica, "kupite kakšno delo, lahko tudi na obroke, saj Karitas rabi denar danes, jutri in pojutrišnjem". / DD (več fotografij na www.noviglas.eu)

Razmišljanje ob Kosmačevi noveli Jesenski preblisk

Ob enkratni barvitosti jeseni me mimogrede zapeljejo misli na to ali ono pokopališče. V kupu knjig, ki so se mi nagrmadile na mizi, je bila tudi knjiga Cirila Kosmača, v kateri je njegova prelepa novela *Tantadruj*. Pisateljevemu nečaku Bogdanu sem hvaležen, da je na pokopališču popravil napis na družinskem

znatno močnejša od filozofove. Berač je s svojo fantazijo zmogel prikazati večno srečo, ki se razteza onkraj njegovega miselnega sveta, z vsemi mogočimi tostranskimi podcenjevanji, ki jih vsak berač doživlja dan na dan.

Beraču samomor ne pride na misel, zato pa je pisatelj na prefinjen način jezikovno prikazal

grobu v Ročah pri Slapu na Idriji in pripisal poleg imena Ciril še slovenski pisatelj. Malokdo ve, da je Ciril Kosmač želel biti pokopan poleg mame, ki jo je izredno spoštoval. Malokdaj je o njej pripovedoval, ko pa je, so se mu vedno utrnile solze, ker je rad poudarjal njeno trdo, garaško bajtarsko-kmečko življenje. Veter je že otrsel iglice s tamkajšnjih macesnov, meni pa je ta mračni jesenski večer ponovno oživil spomin na tega znane berača - Tantadruja. Zakaj? Mogoče zato, ker me je zopet nagovoril pisatelj bogat jezik, ki sem ga ta večer ponovno odkril. S tem vaškim posebnim, ki ni bil samo vaški, ampak kar graparski in cerkljanski, je Kosmač enkratno izkristaliziral beračevo željo po smrti. Ta želja tli v njegovem fantazijskem svetu, kolikor ga sploh premore. Njegova beseda zna biti včasih izpovedno

načine umiranja v vseh mogočih prispodobah: zadušitev, utopitev, pobiti se ... Prav tu - ob nakazovanju vseh teh oblik poslednjega dejanja, ki ga človek zmore v svoji slabosti - je prišla do izraza živost Kosmačevega jezika.

Ob človekovem odhajanju mu je tokrat uspelo prikazati tudi veliko spoštovanje do živali. Ko človek umrje, ostanejo čebelice, ki s preletavanjem od cveta do cveta opozarjajo na odmiranje narave z letnimi časi ...

Zato se mi je utrnila misel, ki jo večkrat slišimo, da je nam ljudem marsikaj dosegljivo. Drži, res je, vendar še zdaleč ne vse, kajti vsak od nas je žal bitje, ki je omejeno, končno. Kot smrt pri beraču Tantadruju. Tu pa se mimogrede znajdemo in ne samo spotaknemo ob našo nepopolnost, ki jo zapažamo zlasti v krizi vrednot!

Ambrož Kodolja

Celjska Mohorjeva družba / Slovenske večernice Dve mladosti - ena ljubezen

Obsežni zbirki *Slovenske večernice*, ki jo že vrsto let objavlja Celjska Mohorjeva družba, je v drugi polovici letošnjega novembra izšla po vrsti že 165. knjiga, in sicer "dvojeznan" publikacija zakoncev Alojza Rebule in Zore Tavčar z naslovom *Dve mladosti - ena ljubezen*. Ustvarjalca se nam tokrat iz Loke pri Zidanem Mostu, kjer preživljata leta svojega pokoja, potem ko sta vrsto desetletij poučevala na slovenskih šolah v Trstu, javljata kar skupaj. Kako je do zamisli za tako zastavljeno knjigo prišlo, razlaga sam Alojz Rebula v krajšem zapisu, ki nosi naslov *Iz mojega lanskega dnevnika* z datumom 14. septembra 2014. Med poznopoletnim sprehodom nedaleč od doma sta se namreč zakonca pogovarjala o knjigi spominov iz njegovega otroštva in mladosti. Ker je Rebulov roman *Kominform v Zabrinju leta 2014* izšel v skupni izdaji s štiri desetletja starejšim *Divjim globom*, je tudi tokrat izvornemu Rebulovemu besedilu pridani ponatis že objavljenega dela. To so spomini njegove žene Zore Tavčar, ki so v začetku osemdesetih let prav tako pri CMD izšli pod naslovom *Veter v laseh*. Ob bok jim je dodana še novela *Tristan in Izolda*, ki jo je objavila revija Mladika. V zapisu se bomo seveda osredotočili na prvi del knjige, ki nosi naslov *Z moje kraške univerze*, saj je Rebulovo besedilo izvorno in zato vredno nekoliko večje pozornosti od že objavljenega gradiva. Alojz Rebula tudi tokrat piše o Krasu, sicer ne več o Gomerju iz Kolišča (*Devinski sholar*), niti ne o železničarjih, ki so iz Goljaka odšli v Italijo (*Klic v Sredozemlje*), bratih Silvanu, Sandru in Bertu iz Šentmavra (*Senčni ples*), pa tudi ne o dogajanju v Prilešju (*Kačja roža*), Zabrinju (*Kominform v Zabrinju*) in še bi lahko naštevali. Tokrat se na njegovih straneh znajdejo prava imena krajev, poleg Šempolaja so to še sosednje vasi, denimo Praprot, Prečnik, Na-

brežina, Gorjansko, Komen in še katero drugo. Vsebinsko se slabih sto strani obsegajo Rebulov zapis deli na krajsa poglavja, ki nosijo naslove po ledinskih imenih parcel oziroma zemljišč, povezanih z avtorjevo pašo v otroških in mladostnih letih. To so Grize, Robida, Gredišče, Glina, Drnovec, Boršt, Rišendovec, Bobešče, Strug, Bajsovec, pa tudi Prešernova parcela, ki na Krasu in Slovenskem sicer nima svojega mesta, jo je pa avtor povzel po eni izmed svojih sanj, ki so se odvijale v krajih preko oceana.

V Rebulovem zapisu se prepletajo tako prizori iz kmečkega življenja in nekdanjih navad, predvsem odnosov med ljudmi na podeželju, pa tudi nekateri drugi dogodki, ki so odločilno zaznamovali avtorjevo mladost, in sicer šolanje v italijanski šoli, fašizem, druga svetovna vojna, povojno obdobje in tako dalje. Rebula nam med svojim izvajanjem predstavlja resnične ljudi, po katerih je ustvaril svoje literarne junake. Med temi omenja možakarja iz Velikega dola na Krasu, po katerem je pisal o Tribeliju v Devinskem sholarju, pa tudi svojega brata Ninija (Ivana), ki je po drugi svetovni vojni emigriral v Avstralijo in kateremu je posvetil roman *Senčni ples*. Svoje mesto v pripovedi najdejo tudi pomembnejši moške, ki so tako ali drugače zaznamovali našo kulturo, od Borisa Pahorja, Edvarda Kocbeka do Josipa Vidmarja, in še bi lahko naštevali. Avtor seveda ne more mimo svoje odločitve za študij v goriškem semenišču in znanja ter izkušenj, ki jih je tam pridobil. Velikokrat je namreč pašo znal imenitno povezati z učenjem za ta ali oni izpit.

Kot smo že zapisali, je nekoliko bolj fiksijsko obarvan zapis *Prešernova parcela*, pa tudi naslednji, ki končuje sklop Rebulovih zapisov, in sicer *Kastor in Antigeneja*, v katerem avtor spaja svojo ljubezen do antičnega sveta z v tistem času komaj se pojavljajočim krščanstvom. Viden je preskok iz besedil, ki so napisana po spominu, na fiksijska, ki avtorju ve-

liko bolje uspejajo. V letih je namreč Rebula svoje bralce navadil na fikcijo v romanih, vsakdanje ozioroma resnično dogajanje pa je beležil le v svojih dnevnikih (*Previsna leta*, *Ko proti jutru gre*, *Oblaki Michigana* itd.). Med temi in besedilom, ki ga to-

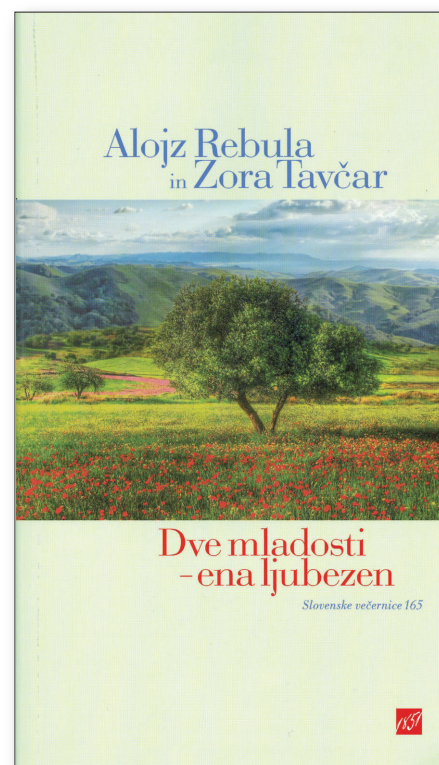
krat predstavljamo, pa je vidna razlika, predvsem kar se tiče beleženja. V svoje dnevnike je avtor namreč sproti zapisoval aktualno dogajanje, na svojo mladost pa danes gleda z zamikom, ki šteje sedem in več desetletij.

Ob pozornem branju je moč razbrati, kako so se vrednote, ki so značilne za avtorjev opus, začele utemeljevati že v času njegovega otroštva oziroma mladosti. Zanimivo je, da Rebula v času osnovne šole od svojega učitelja ni doživel odklonilnega odnosa do slovenskega jezika. Posebno občudovanje je v času študija v goriškem semenišču gojil do profesorja Jožka Bratuža, ki ga na izpraševanju ni želel nikakor razočarati. Glede svojih krščanskih načel pa avtor trdi, da je iz semenišča izšel bolj pogan kakor kristjan in se prav zaradi tega ni nameraval vpisati dalje na študij teologije. Tudi njegova družina je z naklonjenostjo gledala na goriško semenišče, ne zaradi njegove vere, ampak predvsem glede jezikovne oziroma narodnostne valence. Od svojih družinskih članov avtor velikokrat omenja mater in očeta, pa tudi no-

nota, ki je bolj kot v Boga verjel v sanje. Narodno pripadnost je v največji meri gojil oče Alojz Rebula starejši, saj je kraj na dolenjem Krasu živel po večini v vrednotah, ki so koreninile v preteklosti.

Zanimivo je ugotavljati, da se Alojz Rebula - kakor sam piše - v času med drugo svetovno vojno ni postavil na nobeno stran, torej partizansko oziroma domobransko. V prekomorskih brigadah je bil sicer njegov brat Ivan (Nini), odklonilen odnos do revolucije in marksizma pa se je pri Rebuli izkristaliziral tedaj, ko se je odločil za krščanstvo. O Borisu Pahorju, ki ga sicer zelo ceni in spoštuje, danes Rebula pravi, da je bilo njuno sodelovanje v času druge Kocbekove afere bolj splet okoliščin, ki je od kristjana oziroma katoličana v tistem času zahteval, da se postavi na stran že omenjenega Kocbeka. V drugem delu knjige, ki smo ga v uvodu že nakazali, je ponatisnjeno leta 1982 objavljen memoarski zapis Rebuleve soproge Zore Tavčar *Veter v laseh*. Izvirno besedilo je bilo pravzaprav razdeljeno na dva dela, in sicer prvega *Stoji učilna zidana*, ki je objavljeno v ponatisu in v katerem avtorica opisuje prvine naravnega okolja v domačem kraju (potoke, drevesa, reko Savo itd.), sledijo pa mu nato še opisi krajev, ki so tesneje povezani z mladostjo Tavčarjeve. Poleg Loke se to Maribor, Ljubljana, Dunaj, Brežice ob Savi itd. Kot smo že omenili v uvodu, ob koncu "dvojeznan" knjige Zore Tavčar in Alojza Rebule *Dve mladosti - ena ljubezen* je ponatis novele *Tristan in Izolda*, ki jo je objavila tržaška revija Mladika.

Primož Šturman

Kulturni dom

Milica Kravos o zgodovini slovenskega gledališča v Trstu

Bivanje ob meji, neposreden stik z drugačnim, nas vedno obogati: sposobni moramo biti interpretirati to drugačnost na pravilen način. Temu dejansko služi tržaška odrska govorica – odražati mora področje, iz katerega raste, in nagovarjati okolje, kateremu pripada. Če te naloge ne izpolnjuje, zasleduje abstraktne svetove in izneveri svoje poslanstvo.

To so dejansko v različnih obdobjih in na različne načine počenjali Slovensko stalno gledališče in njegovi predhodniki, zgodovino katerih je raziskovalka slovenske odrske dejavnosti in globoka poznavalka tržaške kulturne scene, publicistka Bogomila – Milica Kravos, zgomotila v publikacijo z naslovom *Un teatro per la citta' – Breve storia del teatro sloveno di Trieste da 1850 al 2000*. Kot priča naslov, Milica Kravos namenja študijo predvsem italijanskim bralcem, ki o naši gledališki kulturi "vedo nič ali manj kot nič", je dejal časnikar in pesnik ter vsesplošni kulturni delavec Marij Čuk na predstavitvi dela, ki je bilo v prostorih Kulturnega doma v petek, 4. decembra. Resnici na ljubo je v delu zbranih veliko podatkov, ki snujejo podrobno sliko ne le našega gledališkega miljeja, ampak tudi širšega družbeno-političnega okolja, kar pomeni, da je zaradi vsebine knjiga dragocena tudi za manjšinskega bralca in za bralca v matični domovini. Knjiga ni na prodaj, saj so jo izdale nekomercialne ustanove, Slovensko stalno gledališče, Slovenski raziskovalni inštitut in Slovenski gledališki inštitut iz Ljubljane.

Vsebinska knjiga, ki jo bogatita med drugim tudi natančen popis sezon in dragoceno fotografsko gradivo, se razporeda v šestih poglavjih. V njih avtorica obravnava razvoj slovenske gledališke dejavnosti v Trstu od pomladi narodov 1848 do požiga Narodnega doma, kjer je domovala slovenska teatarska scena; posledice, ki jih je ta dogodek imel na slovensko gledališko kulturno stvarnost do leta 1927; tajno gledališko dejavnost v 30. letih; razvoj, ki ga je slovensko gledališče imelo od povojnega časa do leta 1965; nadaljnje obdobje vse do leta 1978, ko je naš teater prestopil globoke birokratske in upravne sunke, in še časovni razmik do leta 2000, ko se za SSG po mnenju avtorice začne posebno obdobje, ki sovpada s splošno kulturno krizo evropskega gledališkega okolja.

In ravno iz te sklepne sugestije Milice Kravos je Marij Čuk na predstavitvenem dogodku začel svoje razmišljanje in poudaril, da se avtorica v delu sprašuje, ali niso v zad-

Matejka Grgič, Milica Kravos in Marij Čuk (foto damj@n)

njih letih morda birokratski vozli in ciklične finančne krize načrtno odvrčale pozornost od temeljne vsebine gledališkega poslanstva, ki nastaja za potrebe določenega okolja: mar ni – kot nagovarja sam naslov knjige – gledališče namenjeno mestu samemu? Čuk je poudaril, da je gledališče vselej prostor interakcije, intimnega, intelektualnega dialoga med dvorano (občinstvom) in odrom. Nenehno snovanje stikov med našim teatrom in mestom je bilo na primer aktualno v vodstveni politiki gledališčnika Josipa Tavčarja, vendar so bila nekatera njegova prizadevanja (na primer uvrščanje italijanskih avtorjev v repertoar) v času deležna neprikritih naspotovanj. Gledališče je namreč navsezadnje po antičnem sporočilu prostor srečevanj, socializacije in sodelovanj: vedno ob gojenju tistega izrazitega tržaškega predznaka, ki je tudi zaradi teatarskega snovanja v Kulturnem domu na Petroniovi ulici prodiral v svet. Avtorica se je v svojem posegu zahvalila založnikom in občinstvu, ki je s svojo prisotnostjo potrdilo zanimanje za njeno delo. Dejala je, da je slovenska gledališka govorica v Trstu nastala in rastla sočasno s krepitvijo narodne zavesti ter na tak način spremljala vzpon naše skupnosti. Obrazložila je, da je zamisel za knjigo nastala pred tridesetimi leti, tudi zato, da bi izpolnila poslednjo željo nekdanje tajnice teatra, gospe Merice: "Ti boš napisala zgodovino našega gledališča – me je nagovorila v zadnjih dneh svojega življenja". Delo je tako nastajalo v dolgem časovnem razponu tudi na podlagi monografskih študij, ki jih je Milica Kravos namenjala času tajnega gledališča v obdobju fašizma in času, ki je sledil požigu Narodnega doma. Zaradi fragmentarnih podatkov je bilo težko sestaviti homogeno podobo tako pomembnega gledališkega delovanja.

IG

V studiu umetnika Maria Sillanija Djerrahiana v ul. Palestrina je bil v soboto, 5., in nedeljo, 6. decembra, na ogled izbor akvarelov umetnice Vesne Benedetič. Na stenah osrednjega razstavnega prostora se je razpredel cel živalski vrt očarljivo zarisanih živalskih bitij: za razliko od zoološkega vrta pa so se levi, miške, medvedi, pujsi, žirafe prosto premikali v sanjskem svetu. Vnje so pokukali še drugi junaki, ki so na najlepši način povabili otroke v pravljlično okolje fantazije.

Društvo slovenskih izobražencev

Med izbiro in zgodovino: spomini dr. Bonuttija

Svojem gostovanjem na večeru v Peterlinovi dvorani, ki je bilo v ponedeljek, 30. novembra 2015, se je dr. Karl Bonutti oddolžil Društvu slovenskih izobražencev, saj bi moral prav tu predavati pred dvajsetimi leti. Kot je sam priznal, takrat se to ni posrečilo, ker se je moral vrniti v Ameriko. Priložnost za tokratni nastop pa je bila njegova avtobiografija *Med izbiro in zgodovino*. Spomini goriškega Slovenca, ki je letos izšla pri Goriški Mohorjevi družbi.

Uvodni pozdrav je pripadal ravno gostu, akademiku in diplomatu, ki se je pred nekaj leti po dolgem obdobju v tujini vrnil v domači kraj. Najbrž mu je ravno ta občutek razseljenosti, ki mu je zaupal in izpostavil, kako nihajoč postane odnos izseljencev do matične domovine, ko nove generacije prevzamejo mesto starejših. Poudaril je tudi, da je naša matična domovina po osamosvojitvi premalo poskrbela, da bi nekdanje izseljence in njihove potomce ponovno privabila domov. Morda za to pomanjkljivostjo tiči še nereseno vprašanje odnosa med partizani in domobranci, ki je še do danes preprečila temeljito narodno katarzo

(Slovenija še danes skriva krvnike in množična grobišča). Kljub temu pa je Bonuttijev pogled na prihodnost slovenskega naroda pozitiven, še lepše bo, če bo Slovenija imela več poslušna za našo manjšino v Italiji, ki dejansko brani to mejo matičnega državnega ozemlja.

V nadaljevanju večera je dr. Bonutti v pogovoru s tajnikom goriške založbe Markom Tavčarjem razpredel osrednje mejnike svojega življenja, ki so temeljili na ključnih izbirah – od tod naslov knjige, je upravičeno ugotavljal Tavčar. Od rodne Bukovice ga je pot peljala najprej v Gorico, kjer je dokončal gimnazijo in prišel v stik z velikimi slovenskimi duhovniki (gost se je rad spomnil tudi na g. Humarja in dr. Kacina, s katerima je ohranil stik tudi zaradi

gradnje Katoliškega doma), sledili so univerzitetni študij v Švici, poroka, vse do odločitve za Združene države Amerike, kjer se je po neuspešni newyorški iz-

Marko Tavčar in dr. Karl Bonutti (foto damj@n)

kušnji nastanil v Clevelandu: tu je ob napornem delu v tovarni ter skrbi za družino magistriral iz ekonomije in si tako odprl vrata v ameriški akademski svet in kot profesor začel svojo plodno univerzitetno kariero na clevelandski državni univerzi. Iz Amerike je vselej tkal vezi z goriškim okoljem in slovenskim akademskim svetom, kar je bilo domala pionirsko dejanje. Z osamosvojitvijo Slovenije je dr. Bonutti leta 1992 postal prvi častni konzul v Clevelandu, leta 1998 pa je bil imenovan za veleposlanika RS pri Svetem sedežu v Vatikanu, kjer je ostal do leta 2002. V to obdobje so di beatifikacija Antona

Dr. Bonutti in dr. Šušmelj v Kromberku

Martina Slomška z obiskom papeža Janeza Pavla II. v Mariboru ter podpis sporazuma med Svetim sedežem in Slovenijo.

V svojem izjavljanju je dr. Bonutti izpostavil dva vidika, ki sta vezana na dva sporna lika slovenske preteklosti, in sicer na nekdanjega ljubljanskega nadškofa Rožmana in na nekdanjega goriškega nadškofa Margottija. Dejansko je dr. Bonutti začel pisati svoje spomine zato, da bi lik nekdanjega ljubljanskega cerkvenega dostojanstvenika rehabilitiral in ovrednotil njegove človeške in duhovne lastnosti, ki jih je določen del slovenskega zgodovinskega politike razvrednotil zaradi medvojnega obdobja in odnosa z okupacijskimi silami. Dr. Bonutti je poudaril, da so bila Rožmanova prizadevanja usmerjena v reševanje čim večjega števila življenj, stiki, ki jih je imel z

okupatorjem, so bili ravno odraz te njegove želje: če je kdajkoli storil napake, jih je počel v dobri veri. Prav tako je bil goriški nadškof Margotti tarča nepravilnih napač, saj je na primer ravno na podlagi njegovega posredovanja oblast omilila pritisk na slovenske rojake v taborišču v Gonarsu. Med drugim dr. Bonuttija veže na osebnost msgr. Margottija tudi poseben zahvalni odnos, saj mu je takratni pastir goriške Cerkve omogočil študij v Švici. Skratka, na zgodovino se ne sme gledati enostransko, ampak z določeno diplomatsko distanco ...

Knjigo dr. Bonuttija so prejšnji teden predstavili tudi v Goriškem muzeju Kromberk. Z avtorjem se je pogovarjal nekdanji generalni konzul v Trstu Jože Šušmelj.

IG

TRŽAŠKO KNJIŽNO SREDIŠČE Knjižni dar Goriške Mohorjeve družbe

Tudi letos zanimiva in vsebinsko bogata bera

Po goriški in ljubljanski predstavitvi na knjižnem sejmu se je letošnja knjižna zbirka Goriške Mohorjeve družbe predstavila še v Trstu. Goriška založba je prvič prestopila prag Tržaškega knjižnega središča in tržaškemu občinstvu prikazala v primerjavi s prejšnjim letom sicer skromnejšo, a vsebinsko vsekokor bogato bera – kot je dejal tajnik GMD Marko Tavčar, ki je tudi urednik *Koledarja*. Ta publikacija predstavlja os, okrog katere se vrtil celotna zbirka. *Koledar* je letos posvečen Benečiji, kot priča sama naslovnica publikacije. Tavčar je izbiro utemeljil z razlogom, da bi obeležili 150-letnico plebiscita, s katerim je ta predel tudi slovenskega etničnega ozemlja prešel pod Italijo. In ravno o beneški stvarnosti, v kateri slovenstvo živi kljub težkim družbenim razmeram, govori tri daljši zapisi, ki so jih napisali Riccardo Ruttar in Giorgio Banchig ter Ezio Gognach, odgovorni urednik štirinajstrednevnika Dom, časopisa, ki je letošnjemu *Koledarju* prispeval tudi veliko fotografskega gradiva. *Koledar* je tokrat

oblikovalo več kot 60 avtorjev, ki so s svojimi zapisi vsebinsko razčlenili družbeni, verski, politični, šolski in še marsikateri drug vidik naše narodne skupnosti v Italiji. Tavčar je izposta-

Ptičje kvatre Danijela Čotarja, otroška knjiga *Kraljestvo morja* Mire Tavčar Zelinka in avtobiografija g. Stanka Sivca z naslovom *Skozi ogenj*. Čotarjeva knjiga opisuje ptice

Foto IG

našega geografskega okolja. Stavki niso napisani s 'strokovnim drobnogledom', pač pa na opisen način, da bi pritegnili čim širši krog ljubiteljev narave in njenih krilatih živalic. V sestavke je avtor strnil svoje izkušnje na terenu in doživetja v naravi ob očarljivem zvoku kljunastih bitij. Le-

vil, da vsebuje *Koledar* tudi pregled stanja slovenskega šolstva v zamejskem prostoru, ki ga je pripravil Slori (zanj pa Norina Bogatec), in natančno bibliografijo knjižnih izdaj v minulemu letu, ki jo je pripravila knjižničarka NSK Ksenija Majovski. Knjižni dar sestavljajo knjige

ta je v knjigi tankočutno upodobil umetnik Matej Susič, spremno besedo pa je prispeval Jurij Paljk. O knjigi Mire Tavčar Zelinka je spregovorila njena nečakinja Tanja Rebulu. O pokojni teti (umrla je namreč leta 2010) je Rebulova poudarila prisrčno in radostno osebnost, ki se docela zrcali v njenih pravljicah. Knjigo je na primeren način ilustrirala umetnica Jasna Merku'. O knjigi *Skozi ogenj* je spregovoril avtor sam. Z umirjenim nastopom je g. Sivec, primorski duhovnik, rojen v Livku pri Kobaridu, razčlenil nekatere vidike svojega življenja. V njegovi izkušnji se namreč odlikava usoda velikega dela slovenske duhovščine, ki je v času nekdanjega jugoslovskega režima okusila nasilje, zapor, sodne procese in prisilno delo: to zato, ker so ti možje gojili v sebi ljubezen do domovine in vere. Uvodno besedo je v knjigi napisala Mira Cencič. Urednik *Koledarja* Marko Tavčar je ob koncu tržaške predstavitve poudaril, da je izdajo letošnjega založniškega načrta GMD omogočila tudi poteza avtorjev, ilustratorjev in ostalih sodelavcev, ki so se odpovedali honorarjem: Zadruga Goriška Mohorjeva doživlja letos globoko krizo zaradi krčenja finančnih prispevkov.

IG

KULTURNI DOM Jubilej Glasbene matice

Praznik ljubezni do glasbe in glasbene vzgoje

Jubilej, ali bolje **Ljubilej** (igri-va spojitev besed ljubezen in jubilej se je utrnila prof. Mojci Šiškovič), ki ga je Glasbena matica s slavnostno akademijo praznovala v sredo, 2. decembra, v Kulturnem domu v Trstu, je globoko zrcalil predanost glasbenemu izročilu, ki je oblikovalo odnos glasbene šole Marij Kogoj do kulturne, koncertne in pedagoške dejavnosti več kot 70 let. Na koncertnem listu, ki je bil namenjen občinstvu, sta namreč izžarevala dva časovna roka (1909-1927 in 1945-2015), ki v marsičem odražata tudi zgodovino naše narodne skupnosti, njen vzpon, prisilno zatrtje njene vsestranske dejavnosti in preporod. Parter Kulturnega doma, v katerem so sedeli tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, državni sekretar RS na kulturnem ministrstvu Anton Peršak, generalna konzulka RS v Trstu Ingrid Sergaš, konzulka Eliška Kersnič Žmavc, podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec, predsednik pokrajinskega sveta Maurizio Vidali, predsednica paritetnega odbora Ksenja Dobrila, poslanka Tamara Blažina, predsednica Glasbene matice iz Ljubljane Ivanka Mulec Ploj, podžupan občine Trst Fabiana Martini, župana občin Repentabor Marko Pisani in Dolina Sandy Klun, predsednik SKGZ Rudi Pavšič ter Ivo Korva v zastopstvu SSO, se je z vsebino teh obletnic seznanil na podlagi veznega teksta dogodka, ki so ga prireditelji zaupali igralci SSG Nikli Petruški Panizon, in predvsem govorov, ki sta ju imela ravnatelj GM Bogdan Kralj in predsednica te glasbene ustanove Milena Padovan.

Krajši zgodovinski pregled Glasbene matice

Zametki slovenskega glasbenega šolstva segajo v leto 1909, ko so na pobudo prof. Karla Mahkote ustanovili Pevsko in glasbeno društvo Trst kot podružnico ljubljanske Glasbene matice – navaja zapis Rossane Paliage na spletni strani šole. Uradno so to ustanovo poimenovali Glasbena matica šele leta 1922. Prvotni namen novonastalega društva je bil prizadevanje za kvalitetno glasbeno pedagoško ponudbo, a dejavnost se je po zgledu matične ustanove razširila še na založništvo in organizacijo koncertov. V skromnih razmerah je bila posebna pozornost ob pouku klavirja, godal in solopetja posvečena zborovskemu petju kot nadaljevanje zasidrane tradicije, ki je od prejšnjega stoletja združevala člane slovenske skupnosti in jih narodno in kulturno označevala. Pouk se je odvijal v prostorih, ki so jih dajali na razpolago šole in društva. Šolnine, ki so jih plačevali učenici, so krile le del celotnih stroškov šole, ki so jo dobrohotno podpirali z denarnim prispevkom premožnejši zasebniki. Na koncertnem področju je šola spodbujala predvsem nastope lastnih izvajalcev in Društvene orkestra. Od leta 1914 je pouk potekal v prostorih Narodnega doma. Po neplodnem obdobju prve svetovne vojne, ko je moralo društvo radikalno okrniti

svoje delovanje, je šola v povojnem času doživela nov razcvet, ki se je izrazil tudi v naraščanju števila učencev in v kvaliteti koncertnih večerov, na katerih so nastopali najbolj priznani slovenski in tuji glasbeniki. Leta 1920 je šola imela 126 učencev, 80-članski pevski zbor in 35-članski orkester.

13. julija 1920 je Narodni dom vzplamtel v ognju fašističnega nasilja, ki je tudi naši glasbeni ustanovi prizadejal hud udarec: plameni so zaobjeli učilnice z instrumenti in arhivi. Profesorji so po krajšem preporodu prisilno zatrtje njene vsestranske dejavnosti in preporod. Parter Kulturnega doma, v katerem so sedeli tudi minister za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc, državni sekretar RS na kulturnem ministrstvu Anton Peršak, generalna konzulka RS v Trstu Ingrid Sergaš, konzulka Eliška Kersnič Žmavc, podpredsednik deželnega sveta Igor Gabrovec, predsednik pokrajinskega sveta Maurizio Vidali, predsednica paritetnega odbora Ksenja Dobrila, poslanka Tamara Blažina, predsednica Glasbene matice iz Ljubljane Ivanka Mulec Ploj, podžupan občine Trst Fabiana Martini, župana občin Repentabor Marko Pisani in Dolina Sandy Klun, predsednik SKGZ Rudi Pavšič ter Ivo Korva v zastopstvu SSO, se je z vsebino teh obletnic seznanil na podlagi veznega teksta dogodka, ki so ga prireditelji zaupali igralci SSG Nikli Petruški Panizon, in predvsem govorov, ki sta ju imela ravnatelj GM Bogdan Kralj in predsednica te glasbene ustanove Milena Padovan.

Postopoma se je šola usmerila v vedno bolj strokovno in sistematično metodo poučevanja z učnimi programi, ki so bili po nivoju in zasnovi vedno bolj podobni tistim državnih glasbenih ustanov. Poleg godal in klavirja, je šola uvedla še pouk pihal in harmonike, za katero je veljalo precejšnje povpraševanje. Od leta 1950 je šola začela delovati v meščanskem poslopju v ulici Ruggero Manna nedaleč od glavne železniške postaje, leta 1962 pa je bil ustanovljen goriški odsek. Odtlej je Glasbena matica začela delovati kot privatna šola z razvejano dejavnostjo (tudi s poukom solopetja), v kateri so učenci študirali po ministrskih programih, da bi ob koncu svojega šolanja lahko položali diplomske izpite na državnem konservatoriju. Kot prvi je

leta 1968 diplomiral na Glasbeni matici violinist Žarko Hrvatič. V času je šola utrdila svojo deželno razsežnost z odprtjem podružnic v vseh treh pokrajinah.

Od obnovitve dejavnosti v prvih povojnih letih je Glasbena matica postavila v ospredje redno prirejanje koncertov, s katerimi je stopila v širšo stvarnost ne samo kot šola, ampak kot kulturna ustanova. Glasbena matica je bi-

Bogdan Kralj (foto IG)

Milena Padovan (foto IG)

la na koncu devetdesetih let zaradi hudih finančnih težav korak pred zaprtjem, a tudi takrat slovensko glasbeno šolstvo ni zamrlo in šola je nato ponovno dosegla bolj dostojne delovne razmere.

Glasbena matica je dobila veliko

Gorazd Žmavc (foto IG)

novih energij tudi na podlagi uspehov nadarjenih solistov, a tudi skupin, ki delujejo v okviru šole in so v teh letih izstopale zaradi uglednih dosežkov na mednarodni ravni. Med temi lahko omenimo Mladinski zbor Glasbene matice, komorno skupino Gallus Consort, godalni kvartet Glasbene matice, harmonikarski orkester Synthesis 4, Tržaški oktet, Ženski zbor Glasbene matice, vokalno skupino Musica

noster amor in mešani zbor Jacobus Gallus. Nekatere izmed teh skupin so vredne posebnega poudarka, ker so bile šoli v velik ponos in so nosile njeno ime na prestižne odre cellega sveta. To velja za mladinski zbor Glasbene matice, ki je začel delovati leta 1975 pod taktirko mladega Stojana Kureta in je v skoraj dvajsetih letih dosegal splošno odobravanje kritikov, skladateljev in publike in se

Združeni otroški pevski zbor (foto IG)

učencev v deželi Furlaniji Juljski krajini, pa še stotine drugih sodelavcev, učiteljev, članov pevskih in glasbenih skupin, slušateljev na raznih seminarjih. Rezultati na izpiti, na tekmovanjih in na odrih nam dajejo veliko zadoščenj. V prvi vrsti smo šola in vzgajamo mlade glasbenike; obenem širimo glasbeno kulturo in ponujamo publiki glasbene dogodke. Smo pa tudi zvočna kulisa velikega števila kulturnih in družabnih prireditelj v našem prostoru, v sodelovanju z društvi, šolami in raznimi ustanovami. Tu pride do izraza druga pomembna vloga GM: potrjevanje naše narodne identitete, širjenje slovenske glasbe, besede in kulture", je dejala. Na podlagi kulturne dediščine GM je predsednica razmišljala o vsestranskem pomenu, ki bi ga morala glasba imeti v širšem pogledu. "Glasbena kultura bi morala biti del osnovne kulture vsakega človeka, dobra glasba pa del vsakdana. Zato pa je potrebno izobraževanje mimo komercialnih globaliziranih vsebin, kjer je redkokdaj mesto za pravo umetnost in harmonijo, kjer je v resnici veliko vsiljenega, malo možnosti izbire. Z izobraževanjem se odpirajo druge poti, vsebine, ki niso konzumistične in uniformirane; ponuja se odkrivanje novega in raziskovanje starega. Mladi pristopijo aktivno do glasbe, do dela za dosego rezultata, do ustvarjanja skupaj z drugimi in z okoljem, ki jih obdaja". In še: "Osnovno orozje v boju za boljši svet naj bi bilo ravno izobraževanje: nezaupanja, krize, strah, sovraštva bomo premagali predvsem z znanjem, s široko kulturo, kritičnostjo in ustvarjalnostjo". Prav zato mora naša skupnost zasledovati čim bolj kakovostno vzgojno ponudbo tudi na glasbenem področju: "Gotovo je skrajni čas, da se lotimo iskanja skupnih ciljev, določanja skupnih resursov, pisanja skupnih načrtov", je dejala in načela določena vprašanja, ki so že od nekdaj ključnega pomena za GM, začeni z nerešenim vzlom glede javnega priznanja

glasbene ustanove (niti v Italiji niti v Sloveniji) in v zvezi s finančno in organizacijsko podlago. Predsednica je na račun prostorske stiske še enkrat potrdila željo GM, da bi se v Trstu vrnila v Narodni dom, v Gorici pa v Trgovski dom. Aktualna je še vedno potreba po glasbenem izobraževanju v slovenščini na akademski ravni. "Na omenjena in druga odprta vprašanja redno opozarjamo pristojne, pri reševanju le-teh pa potrebujemo podporo in sodelovanje širše skupnosti, krovnih organizacij, politikov, upraviteljev", saj "v rokah imamo bogastvo, ki ga moramo ohraniti, osmisliti in še razviti", je izpostavila ter se v imenu odbora zahvalila ravnatelju Bogdanu Kralju za trud in dinamičnost, ki ju dan za dnem vnaša v svoje delo na šoli in še učenecem, "ki so osnovni vir našega glasbenega bogastva".

Bogdan Kralj: Po krizah vedno prered

Bogdan Kralj je v svojem uvodnem pozdravu izpostavil kleno držo Glasbene matice, ki je doživela in premostila veliko kriznih obdobij, ki so grozili njenemu obstoju, a je tudi po najbolj temnih trenutkih našla upanje in motivacijo za prered. Citiral je predsednika slovenske države Boruta Pahorja, ki je leta 2013 odlikoval šolo z Redom za zasluge z utemeljitvijo, da je delovanje Glasbene matice "zgodovinsko prizadevanje za kakovost in razvoj ter visoko strokovnega in nesebičnega dela, ki ne priznava ovir, pač pa le priložnosti za krepitev notranje moči in ustvarjalne energije". Bogdan Kralj se je zahvalil vsem, ki so na upravni in pedagoški ravni s "strokovnostjo, nesebično predanostjo in odgovornostjo vzgajali in izobrazili številne rodove tako naše narodne skupnosti kot italijanske someščane". Ni pozabil na starše, ki so svoje otroke zaupali šoli ter ji stali ob strani v nelahkih trenutkih ter s tem potrdili zavest o pomenu in vlogi glasbene vzgoje za mlade.

IG
/str. 14

Obvestila

Področni svet slovenskih vernikov iz Trsta - Milij in Vincencijeva konferenca vabita ob prihajajočem prazniku Božiča na obisk gostov v domu za starejše ITIS, ul. Pascoli 31, v sredo, 16. 12. 2015: v novi kapeli v l. nad. ob 16.10 molitev rožnega venca, nato ob 16.30 sv. maša, ki jo bosta darovala msgr. Franc Vončina in p. Rafko Ropret, ob sodelovanju slovenskega verskega občestva župnije Sv. Vincencija in slovenskih skavtov in skavtinj; po maši prijateljsko druženje; toplo vabljeni k udeležbi.

Založba Mladika vabi na predstavitev pesniške zbirke Borisa Pangercarja Vroči ledeniki. Avtorja in delo bo predstavila dr. Maja Smotlak. Nastopila bo DPS Primorsko Mačkolje pod vodstvom Aleksandre Pertot. V četrtek, 10. decembra, ob 18. uri v

Tržaškem knjižnem središču na Oberdankovem trgu 7.

Tržaško knjižno središče na Oberdankovem trgu 7 vabi na ogled razstave stolov Sunrise design vsak dan med obratovalnim časom, od ponedeljka do sobote od 8.30 do 13.00 in od 15.30 do 19.00.

Tržaško knjižno središče vabi v petek, 11. decembra, na predstavitev knjige Dušana Jelinčiča Nocoj bom ubil Chomskega. Sodelujejo dijaki tržaškega liceja Prešeren in harmonikar Igor Zobin. V Tržaškem knjižnem središču na Oberdankovem trgu 7 ob 18. uri.

Slovenska maša v ul. Risorta 3 je vsak četrtek ob 9. uri.

Darovi

Za rojansko glasilo Med nami darujeta Marija Batagelj 20 evrov in Lizeta Janežič 20 evrov.

Harmonikarski orkester GM Synthesis 4 (foto IG)

Devetica božična letos v dreški, leški in kravarski župniji

Adventni čar med Slovenci v Benečiji in Kanalski dolini

Advent pomeni tudi skupno pričakovanje Božiča. V Benečiji pripomore k temu Devetica božična, ki je lepa verska navada. Gre za romanje od hiše do hiše med ponavljanjem starih besedil, s katerimi gospodinje med molitvijo rožnega venca in petjem Lavretanskih litanij in božičnih pesmi pozdravljajo podobo Matere Božje. Letos bo po nekaj letih spet Devetica v Dreki, ki jo pripravljata župnija in kulturno društvo Kobilja glava. Vsak dan se ob 19. uri zberejo v neki drugi hiši. V torek, 15. decembra, v Bularjovi hiši pri Trinkovih, v sredo, 16., v Sancovi hiši v Dolenji Dreki, v četrtek, 17., v Čikovi hiši v Do-

lenji Dreki, v petek, 18., v Šjorovi hiši v Lazeh, v soboto, 19., v Drejčovi hiši v Gorenji Dreki, v nedeljo, 20., v Kalužovi hiši v Trušnjem, v ponedeljek, 21., v Ukletih hiši v Ocnebrdu, v torek, 22., v Pitažovi hiši v Ocnebrdu, v sredo, 23., v kapelici na Razpotju.

Devetica božična v Dreki je posneta na DVD plošči, ki jo je na pobudo društva Kobilja glava izdala zadruga Most, tako da ne bo ta lepa navada šla v pozabo. Posnet je potek celotne pobožnosti z vsemi molitvami in pesmimi.

Lepo je, da se ta lepa verska navada ponavlja in s tem ohranja veliko kulturno in jezikovno bogastvo v vaseh leške fare na

pobudo kulturnega društva Rečan in domače župnije. Vsak večer se ob 20. uri zberejo pred znamenjem: 15. decembra pri Petarnelu, 16. v Hostnem, 17. v Zverincu, 18. v Topolovem, 19. v Seucu, 20. Platacu, 21. iz Gorenjega do Dolenjega Barda, 22. v Velikem Grmeku, 23. na Lesah.

Devetica bo tudi po vaseh nekdanje kravarske župnije v občini Sveti Lenart.

Druga lepa adventna navada, ki ima za seboj dolgo tradicijo v Kanalski dolini in se v zadnjih letih vse bolj širi po naših krajih, pa je priprava po cerkvah in domovih adventnih vencev ali kranceljnov. Gre za vence, ki so spleteni iz zelenih

vej in imajo štiri sveče, ki imajo simboličen pomen.

Venec si je zamislil nemški evangeličanski teolog Johan Wichern, ki ga je prvič predstavil leta 1839 v Hamburgu. Iz severnih dežel Nemčije se je adventni venec najprej razširil po vseh evangeličanskih cerkvah, kmalu pa si je utrl pot v domove vernikov. Postal je veliko manjši in le s štirimi svečami, ki predstavljajo štiri adventne nedelje. V katoliški Cerkvi so prvič postavili adventni venec leta 1925 v stolnici nemškega mesta Köln.

Adventnemu vencu so pripisali še večji simbolični pomen. Okrogla oblika pomeni popolnost in večnost. Zelene veje govorijo o življenju in o Jezusu Kristusu, ki prihaja med nas. Simbolika vijolične barve sveč predstavlja upanje, da bo

tema premagana.

Štiri sveče imajo posebno simboliko in predstavljajo štiri verske resnice (stvarjenje, učlovečenje, odrešenje in konec sveta), pomenijo pa tudi štiri strani neba (sever, jug, vzhod

in zahod), kar govori o univerzalnosti Kristusovega učlovečenja za ves svet in za vse ljudi in za vse čase. Vsa ta simbolika pomeni, da je bilo Kristusovo rojstvo velikega pomena ne samo za tisti zgodovinski čas, v katerem je živel, ampak za vse čase. Sveče prižigamo tako, da na prvo adventno nedeljo prižigemo prvo, na drugo nedeljo prižigemo ob prvi še drugo – in tako naprej do četrte nedelje, kar pomeni, da bolj ko se

bližamo Jezusovemu rojstvu, več svetlobe in luči prihaja. V duhovnem smislu to pomeni tudi, da bolj ko smo blizu Bogu, več svetlobe je tudi v našem življenju.

U. D.

Marijini svetišči na slovenskih tleh razglašeni za jubilejni cerkvi

Sveta vrata na Stari Gori in Svetih Višarjah

Prvič v zgodovini jubilejev bo v letu Usmiljenja mogoče odpreti sveta vrata, t. i. vrata usmiljenja, tudi v škofijah, predvsem v stolnicah in drugih pomembnih cerkvah ali romarskih svetiščih. Videmski nadškof msgr. Andrea Bruno Mazzacato bo odprl sveta vrata

na poseben način priporočiti Božjemu usmiljenju, o katerem govori že od vsega začetka svoje rimske službe. To pomeni, da je tudi prej živel v skladu s to mislijo, saj tudi v Argentini stvari niso bile preveč rožnate, je v petnajstodnevniku Dom napisal teolog msgr. Marino Qualizza.

življenju, ki je bilo precej umirjeno in pripravljeno za medsebojno pomoč. Četudi smo živeli v revščini, smo živeli lepo, ker smo si drug drugemu pomagali. Mislim, da je bilo takšno obnašanje Božji dar, saj nam je sam Bog po Kristusu dal toliko moči, da smo se mogli ljubiti, tako kot nas ima Bog sam rad".

"Zares je Božja milost za nas prava in prva šola, da se naučimo in navadimo živeti človeka vredno življenje. To je najlepše, kar nam prihaja od Boga. Zato je leto Usmiljenja leto modrosti, spoštovanja, miru. Ne samo v željah, temveč predvsem v dejanju. Današnji svet še posebno potrebuje, da dobi v veri tolažbo za bolečine, upanje za nadaljevanje, pogum in korajžo v težavah, ki ne manjkajo", poudarja odgovorni urednik Doma in končuje: "Ko pa vidimo, da se nasilje, umori, terorizem ... širijo vsak dan bolj, nam Božje usmiljenje, seveda če ga sprejmemo, nudi tisto pomoč in tisto rešitev, ki ju zares

v videmski stolnici v nedeljo, 13. decembra. Sveta vrata bodo nato odprli tudi v drugih cerkvah. Lepo je, da so v videmski nadškofiji kot jubilejna kraja določili tudi dve Marijini svetišči, ki sta na ozemlju, kjer živijo Slovenci, in sicer Stara Gora in Svete Višarje. Na obeh cerkvah bodo tudi postavili napis, ki se v slovenščini glasi tako: "V tej jubilejni cerkvi je v svetem letu možno prejeti popolni odpustek". Na Stari Gori bodo sveta vrata odprli v nedeljo, 20. decembra, ob 10. uri. Na Višarjah prav tako 20. decembra, in sicer ob 12. uri. "Minilo je samo 15 let od zadnjega slovesnega svetega leta, ob koncu drugega tisočletja, na prehodu v tretje tisočletje. Iz tega je razvidno, da je papež zelo zaskrbljen za današnji svet, zato ga je želel

V istem članku se msgr. Qualizza vrača v svoja mlada leta. "Usmili se nas, o Gospod!, smo molili in peli, ko je župnik Angel Cracina

vodil križev pot v podutanski cerkvi in je odmevalo po cerkvi: Usmili se čez nas! Vedno smo verni kristjani prosili za Božje usmiljenje zase in za ves svet, ker smo čutili, da ga potrebujemo. To nas je veselilo, nam je bilo v tolažbo. Nič upanega ni bilo v teh naših molitvah, temveč samo veliko zaupanje v Boga, ki smo ga občutili tudi v našem

potrebujemo. Zares bo lepo, če se iz naših cerkva razglaši glas usmiljenja, sočutja, prijateljstva s celim svetom, saj so tudi naše vase, družine, skupine del celega sveta. Sprejmemo ga z odprtimi rokami, tako kot smo se naučili od Boga, našega očeta v Kristusu".

U. D.

Bo čez nekaj let smučišče na Kaninu edino v Sloveniji? Tuji vlagatelji vidijo tu izjemno priložnost

Dela pri obnovi kaninskega smučišča potekajo presenetljivo naglo in pristojni za investicije z izvajalci, kljub stresnim zamudam s sprostivjo garancij za plačila sanacijskega dela, še vedno vztrajajo pri obljubi, da bo žičnica pripravljena v času zimske sezone 2015/16. Ponoven zagon obnovljene žičnice ne bo še odpravil nekdanjih projektantskih napak, vendar so strokovnjaki ocenili, da je ta korak z obveznimi popravki nujen, da lahko privabijo koga, ki bo sprojektiral in izvedel novo, sodobno žičnico in smučišče. Sanacijska dela na pokvarjenih žičniških napravah gredo h koncu in v letu 2016 bo kaninska žičnica zagotovo delovala. Da bo to uspelo, je bila časovno in cenovno ključna odločitev o obnovi in posodobitvi dostopne poti za lažja terenska tovorna vozila vsaj do postaje sedežnice Skripi in ob prihodnji denarni zmožnosti vse do vrha žičnice. Ob ugodnem vremenu je družba Chemko d. o. o. korozijsko zaščitila kovinske elemente žičnice in betonske podporne stebre. Do 20. novembra so iz Francije pripeljali še preostale elemente za žičniške naprave. Tako je lahko podjetje Kaskader nadaljevalo zamenjavo poškodovanih delov, od najvišje točke žičnice navzdol. Le izjemno neugodne vremenske razmere lahko onemogočijo dokončanje te montaže že v tem letu.

Dinamiko in kakovost poteka obnove žičniških naprav si je, v drugi polovici novembra, ogledal predstavnik Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT) in v tem primeru obnem skrbnik pogodbe med Občino Bovec in MGRT Alojz Posedel. Izvajalcem del je v zvezi s tem izrekel pohvalo, saj na zastoj pri bančnih zagotovilih denarne pokritosti pogodbenih del ni so mogli vplivati. Kljub velikim naporom, tudi s strani občine, da bi se vsa dela končala do srede decembra, MGRT in izvajalcev

del skupaj ugotavljata, da bo ta rok, glede na časovne zamike zaradi togih administrativnih postopkov, težko doseči. Obnova je dobila podporo države in EU, ker je projekt prepoznan kot del nacionalnega in ne le regijskega gospodarskega pomena, zaradi tega naj bi vsi partnerji znotraj njega naredili vse, da ga uresničijo v popolnosti in celoti. Na Občini Bovec zagotavljajo, da so doslej naredili vse, kar je bilo v njihovi moči in kar je bilo od nje pričakovano, zato toliko bolj pričakuje ustrezno nadaljevanje projekta oziroma zagotavljanje financiranja v dogovorjeni višini s strani države. V ta namen se bodo odgovorni s strani Občine Bovec in MGRT tudi v prihodnje se-

Prevoz naprav po smučišču

stajali sproti. Smučišče je v katalogu za prihajajočo zimsko sezono, ni pa še povezave s pomembnimi turističnimi agencijami. Na turističnih spletnih straneh lahko že zasledimo tudi kaninsko smučišče, zaradi časovne negotovosti sanacije pa za to zimsko sezono ni uspela povezava s pomembnimi svetovnimi turističnimi agencijami. Verjetno zaradi tega tudi ni uradnega ponudnika za najem smučišča, ki določi cenik za karte in druge usluge na njem. Promocija

smučišča se za naslednjo sezono začena leto prej, če pa ni obratovalo vsaj eno sezono, je tukaj težava še veliko večja! To je le del razlogov za riziko najemnika, da ne bo prišel v velike finančne težave zaradi negativnega razmerja med številom obiskovalcev in stroški obratovanja. Če del te razlike pokrijejo tisti, ki imajo od odprtja smučišča korist, si lahko obetamo, da bo obratovanje prevzel kakovosten upravljavec in da ga bo sploh hotel kdo prevzeti. Odločitev, kako in kaj s kartami in o morebitnih predsezonskih nakupih kart s popustom itd., je torej prepozna, zato nekateri menijo, da je z odprtjem boljše počakati do pomladi ali poletja (takrat so stroški obratovanja znatno nižji), kar pa je malo verjetno, saj odgovorne sili v odprtje kar nekaj pasti, med drugim tudi ta, da nastaja na napravah, ki ne obratujejo, velika škoda. S predprodajo kart bi upravljavci smučišča pridobili denar za zagon in ta čas je zamujen, in ker so s tem računali, so si ga vnaprej priskrbeli od države, toda to je le trenuten nadomestek. Država mora ustvariti ugodno poslovno okolje!

Žal, ostaja dvom, ali se odločujoči zares zavedajo besed ob "žeganju" preskromnih sredstev obnove. Ni treba veliko razmišljati, da bi s še dvema milijonoma evrov lahko projektirali

5-metrski dvig armiranobetonskih podstavkov za C postajo dostavne žičnice in obeh postaj sedežnice Prevala ter še kakšnega stebra, da bi vse to zagotavljalo, da se ne bi več ponovila katastrofa izpred dveh let, ko je visok sneg stisnil in izkrivil pod sabo predalčne železne konstrukcije. Tudi obratovanje pa bi bilo bistveno manj moteno in cenejše, saj bo treba še naprej ure in ure strojno odpraviti stran metre novozapadlega in s strmin drsečega snega.

MM

Evropska komisija očitno vsiljuje čim več emigrantov Sloveniji za stalne prebivalce?

Glasovanje za ohranitev družine je zelo pomembno!

Ni mogoče vedeti, o čem vse razmišljajo Slovenci ob koncu leta, ki se ne zadržno bliža. Zagotovo pa bi mnogi radi zaustavili čas, če bi bilo to mogoče, in ga vrnili kam v preteklost, ko so bile razmere v Sloveniji boljše in je življenje ponujalo več upanja. Zdaj posamezniki ali skupine sicer hlinijo in se pretvarjajo, "da je vse tako, kot je bilo", vendar so perspektive kar za četrtno pripadnikov našega naroda, ki žive v revščini in v okoljih socialne izključenosti, turbotne in negotove. V zvezi s tem je dal zanimiv odgovor v prehodu v demokratično družbo in jo še vedno obvladujejo ljudje iz prejšnjega totalitarnega režima in njihovi politični nasledniki, nekdanji ljubljanski nadškof dr. Anton Stres v pogovoru za tednik Demokracija je takole razmišljal: "Tolažim se z izrekom, ki sem ga že tolikokrat povedal, da več ne vem, od koga sem ga prevzel. Ta pravi, da je politični sistem mogoče spremeniti v treh mesecih, gospodarskega v treh letih, miselnost ljudi pa v treh generacijah. K zadnjemu bi lahko dodal še pogoj: če tega ne otežujejo ali celo preprečujejo vzgoja, izobraževanje in mediji, kot se to dogaja pri nas. Ugledni cerkveni dostojanstvenik in tudi izvedenec za zelo aktualno vprašanje migrantov, kar dr. Anton Stres je, si kot kri-

stjan in slovenski državljan za Slovenijo v letu 2016 želi, "da bi bila bolj podobna tisti in taki, o kateri smo sanjali in vanjo verjeli pred 25 leti".

Toda obravnave ugotovitve so manjše v primerjavi z dvema projektoma, ki ju uresničuje levi del slovenske politike. Občila pod njenim pokroviteljstvom, aktivisti in organizacije istospolnih državljanov volivce prepričujejo, da bo bližnji referendum o zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih v bistvu le še eno nepotrebno volilno opravilo in se ga zato ni treba udeležiti. S takimi trditvami bi radi zmanjšali volilno udeležbo tistih, ki so za ohranitev družine kot temeljne družbene in verske vrednote pri nas oziroma so zoper izenačitev pravic istospolnih z različnospolnimi pari. Po spremembi ustave je namreč volilna udeležba postala zelo pomemben pokazatelj in merilo za uspeh referenduma. Da bi referendum ugodno uspel za družino, bo potrebnih vsaj okoli 350.000 glasov proti. Je pa ta cilj prvič realno dosegljiv. Pod pogojem, da volivci ne nasedejo levičarskim floskulam. Magister Branko Grims, z vrha SDS, je zapisal, "da gre za temeljne vrednote krščanstva in človeštva v celoti, zato ne more in ne sme nikomur biti sporno, če tudi duhovniki nedvoumno pozivajo k glasovan-

ju PROTI. Nasprotno, če katera od verskih skupnosti ob tem temeljnem vprašanju družbenih vrednot ne bo nedvoumno povedala, kaj je treba storiti, bi se morali vprašati, kaj je z njo narobe. Ob tem je nastala poplava sovražnega

poslanstvo družine pa vsebuje rodovitno edinost poročenih, vzgojo otrok in pričevanja o zakramentu.

Slovenska politična levica, s premalo uspešno in odgovorno vlado in premierom, ki v javnosti hi-

govora levičarjev proti verujočim. Najbolj agresivna se nekatera združenja istospolno usmerjenih in njihovi politični zagovorniki. Med njimi ljubljanski župan Zoran Jankovič.

Glede družine je koprski škof Jurij Bizjak na predavanju na škofjskem pastoralnem dnevu dejal, da ta predstavlja zaklad Cerkev,

le razmišlja nekdanji ljubljanski nadškof Anton Stres, ki velja za enega najboljših poznavalcev muslimanskega življa, saj je precej časa živel med njimi v Parizu. "V Franciji sem opazil, in to je navzoče tudi pri nas, da se o problematični plati migrantov ne sme spregovoriti, da se na nevarnosti ne sme opozarjati. Medtem ko se

glede kristjanov, posebno še katoličanov, lahko govori o vsem in po močnosti o najslabšem med njimi, morajo drugi veljati za nedolžne angelčke ali celo zatirance in žrtve domnevnega "krščanskega nasilja". Iz lastne izkušnje vemo, da je krščanstva veliko vrst in smeri. Enako velja za islam. Ne smemo vseh metati v isti koš, zgodovina islama je bogata in mi je skorajda ne poznamo. Mora pa nas zanimati, katera smer prevladuje ali se uveljavlja. Tu je vse odprto in zahteva opreznost. Osebnostno upam in pričakujem, da se bodo muslimani, s katerimi je bilo doslej prijeto sodelovati, nedvoumno in odločno distancirali od svojih bratov po veri, ki ravna drugače. Primer: medtem ko v Evropi pospešeno gradijo mošeje, v nekaterih islamskih deželah cerkva ni in jih ne sme biti. Katarski princ je finančno podprl graditev vidne in razpoznavne mošeje v Ljubljani, doma pa ne dovoljuje cerkva, ki bi se od zunaj dale prepoznati kot cerkve. Te smejo obstajati za visokimi zidovi in kot od zunaj neprepoznavne stavbe, ne pa kot cerkve. Tako je podobno, kot je bilo pod Turki na Balkanu. V nekaterih drugih islamskih državah je še huje. Dvojna merila!"

Tako mineva čas, smo že zapisali. Morda nam bo omogočil spokojnost in umirjenost med prazničnimi srečanji in drugimi lepimi trenutki naših ljudi. Posebne želje in upanje za popolno ozdravitev pošiljamo kardinalu dr. Francu Rodetu, ki je v Rimu uspešno prestal za delovanje srca pomembno operacijo. Mnogi Slovenci so izpolnili njegovo prošnjo in so molili zanj.

Marijan Drožič

Gledališče na vrvi Nova Gorica / Premiera: Dotikanja Usodni dotiki v skrivnostni mreži življenja

V jeseni l. 2000 se je na gledališkem ljubiteljskem obzorju utrnila nova svetla zvezdica, Gledališče na vrvi, ki je presenetila in neznanost razveselila najmlajše obiskovalce gledaliških hramov z otroško igro *Žogica Nogica*. Ta nova gledališka skupina je izšla iz zamisli režiserja, mentorja in pedagoga Emila Aberška, ki je s tem novim kulturnim podvigom želel zapolniti vrzel na gledališkem področju na širšem Goriškem, ki je ponujalo bolj malo predstav za otroke. V tem novem kulturnem društvu so se začeli zbirati mladi – do sedaj se jih je zvrstilo kakih 60 -, ki se radi spogledujejo z odrskimi deskami in želijo kaj lepega posredovati predvsem otroški duši. V Gledališču na vrvi delujeta Klemenčičev oder, namenjen malim cicibanom in njihovemu zvedavemu odkrivanju sveta, in Babičev oder, v katerem naj bi nastajale predstave, ki bi se ukvarjale z vsebinami, namenjenimi odrasčajoči mladini in njihovemu kritičnemu razmišljanju o družbi, v kateri jim je dano živeti. S takimi tematikami so se mladi že soočali v Amaterskem mladinskem odru (AMO), nad katerim bedi Slovensko narodno gledališče Nova Gorica; od vsega začetka, skoraj štirideset let, ga je vodil z nezmanjšano predanostjo gledališki umetnosti in mladim prav Emil Aberšek. Na njegovem mestu je sedaj mlada dramaturginja Tereza Gregorič, ki odstira mladim

pogled v gledališko poustvarjanje. Gledališče na vrvi je v petnajstih letih podarilo malčkom kakih petnajst v glavnem pravljicnih uprizoritev. Skupaj z AMO pa zanje in za odrasčajočo mladino še drugih šest predstav. Ob letošnji petnajstletnici je malim cicibanom v marcu poklonilo vsem poznano pravljico *Janko in Metka*. Za odrsko inačico jo je priredil in ji vsebinsko dal vedrejšje obrise ter jo zrežiral Emil Aberšek.

V soboto, 28. novembra 2015,

pod večer, je premierno na malem odru SNG Nova Gorica, pred pretežno mlado publiko, začela predstava *Dotikanja*, ki so jo ustvarjalci podnaslovili *izgubljeno razmišljanje o svobodi za dva igralca, glasbeni trio in dve pevki*. Tudi ta predstava, pri kateri se

je Babičevemu odru Gledališča na vrvi pridružil AMO, je izšla izpod skrbnega vodstva režiserja Emila Aberška, ki pa je zaradi zdravstvenih razlogov vajeti uprizoritve nekaj časa prepustil samim mladim igralcem, ki so v njem res našli čudovitega umetniškega usmerjevalca, tako da so si že dodobra prisvojili njegov način gledališkega mišljenja in odrskega ustvarjanja. Aberšek je za tokratni dramaturški splet izbral besedila Bertolta Brechta (1898-1956) in markantnega

predstavnika gledališča absurda Eugena Ionesca ((1909-1994) ter jim dal celovito odrsko podobo. Najbolj prepoznavni so bili izseki iz *Malomeščanske svatbe* in *Plešaste pevke*. Skozi besedila teh dveh velikanov svetovne dramatike so se Aberšek in mladi igralci

spraševali o tem, kar kljuje v nas vse življenje. Kdo nas vodi po tuzemski poti? Kdo spleta našo zapleteno življenjsko mrežo? Ali smo sploh svobodni, ko smo stalno pod drobnogledom oblasti? Kako pomembni so dotiki, ki smo jih deležni na njej? In koliko le-teh, od tistega prvega maminega dotika po našem rojstvu do poslednjega, smo zamudili ali po nemarnosti obšli, ker že pogovorno nimamo nikoli časa, kot v predstavi zelo povedno izpoveduje eden izmed izvedenih songov. Od vsega začetka so bili prav songi bistveni element vsih Aberškovih gledaliških stvaritev. Prav s temi je sam z mladimi nastopajočimi vselej najbolj jasno in priostro izpovedal svoje kritične misli na račun sedanje družbe, v kateri ni več prostora za iskrene človeške odnose, ker vsi nekam hitimo, drvimo, čeprav še sami ne vemo, kam. Nič boljši seveda niso niti naši odnosi v dvojce: sumničnja, ljubosumnost, nezaupanje ... so zmeraj na preži, tako da se tudi v

zakonski zvezi čutimo zmeraj bolj utesnjene, nesvobodne, uklenjene, kar v predstavi *Dotikanja* domiselno otipljivo predstavljajo oranžni dodatki na snežno belih kostumih Njega in Nje – oranžna barva seveda spominja na "kombinezone" jetnikov v zloglasnih ameriških zapori. Par, od prvega sramežljivega spogledovanja in prvih lepih dni, ko sreča trka na njuna vrata, a se tega niti ne dobro zavedata, pa do že razrahljanih vezi in odtujenosti, s čustvenimi niansami, imenitno in igralsko suvereno odigrata Maja Petrovič (le včasih z malce preveč "ošiljenimi" visokimi legami glasu) in Sebastjan Furlani s svojim lepo izoblikovanim glasom, premišljeno gestikulacijo in mimiko, kar kaže na usvojeno gledališko znanje. Ker vse Aberškove predstave plemenitijo glasba in nanjo ubrani songi, ima to značilnost tudi njegova najnovejša odrska stvaritev *Dotikanja*. Tokrat pa je glasba, za katero je kot vselej poskrbel dolgoletni Aberškov sodelavec Matej Petejan, izvajana v živo. Čudo-

vit ženski trio, ki ga sestavljajo Tisa Mrhar (piano), Hana Markočič (čelo) in Hana Ferizović (violina) spretno in učinkovito ustvarja glasbeno kuliso, ki valovi nad "razmetano" scensko podobo, v ozadju katere so napol povešena zastava Evropske zvestave, ki se vidno krha, in prevrnjeni stoli, ki kažejo na današnje kaotično in razpadajoče družbeno tkivo. Songe kot vokalistki sproščeno in s

primernimi poudarki izvajata Zoja in Lana Muhič (poleg drugih), ubirajoč koreografske korake Sare Kenda, zveste sooblikovalke Aberškovih uprizoritev. V kontrastu z glavnima protagonistoma je Nevenka Tomašević ta nastopajoča dekleta oblekla v črno-rdeče kostumske kroje - frake. Predstava, ki nagovarja mlado publiko, a ima veliko povedati tudi odraslim, že "ošivelim" gledalcem, in njeni ustvarjalci z mentorjem Emil Aberškom vred so na premieri doživeli navdušeno ploskanje. Vsi si zaslužijo samo pohvalne besede, ki naj izzvenijo kot iskrena spodbuda mladim za nadaljnje zavzeto umetniško snovanje. Ob robu tega zapisa naj povemo še, da je Maja Petrovič po predstavi prebrala kratek Aberškov "pripis", čisto v njegovem slogu: "Z AMO sem preživel skoraj 40 let. To mi je uspevalo, ker sem na oder pošiljal samo tiste, ki tja spadajo. Sam nimam takih večšin. Zahvaljujem se vam za razumevanje, ki ga cenim".

IK

Z 11. STRANI Jubilej Glasbene matice

Praznik ljubezni ...

Tržaška podžupanja **Fabiana Martini** se je v imenu občinske uprave iskreno zahvalila za prispevek, ki ga je

klavirski spremljavi **Jana Grbca**. Z igrivim temperamentom, kakršnega lahko premorejo le otroci, so občinstvu po-

nastop Orkestra Glasbene matice, ki ga vodi **Igor Zobin**. Izjava, ki jo je dirigent dal našemu časopisu, je bila zato v svoji osnovi programskega značaja, saj je bil repertoar nastopa izbran s pogledom v prihodnost. "Skladbe, ki smo jih nocoj izvajali, imajo močan reprezentativni naboj za orkestrski sestav. Obenem so bile nocojsnje skladbe takega značaja, da lahko omogočijo tudi utrditev repertoarja našega sestava", nam je povedal. V orkestru bodo v prihodnje dali večji poudarek na godalih, "kar bo dalo našim gojencem možnost tudi solističnega nastopanja", je dodal Zobin. Program orkestrskega nastopa se je razpredel na podlagi močnega drama-

Dirigent Igor Zobin in violinist Črtomir Šiškočič (foto IG)

GM na podlagi svojega etničnega izhodišča dala glasbeni vzgoji in tako hkrati postala "nenadomestljiv laboratorij in kovnica drugačnosti". Po mnenju ministra **Gorazda Žmavca** glasba ne pozna meja in presega razlike ter združuje različne kulture. Ta vez je še kako močna med matično domovino in zamejstvom. Glasbena matica predstavlja v tem vidiku neprekinjen tok narodne in kulturne zavesti na tem robu slovenskega etničnega ozemlja. Ob poudarku na pedagoško-vzgojnem poslanstvu šole je minister Žmavc napovedal tudi načrt in podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu pri ustanovitvi skupnega slovenskega simfoničnega orkestra glasbenikov oziroma ustanov, ki delujejo izven matične domovine. Pozdrav je zaključil z besedami: "Glasba ne pozna meja, ne pozna sovraštva in je večna".

Novih 70 let ljubezni do glasbe

Kulturni program je stekel pod geslom Novih 70 let ljubezni do glasbe. Ravnatelj Bogdan Kralj je dogodek s posvetovanjem umetniškega odbora zasnoval tako, da bi ponudil čim širši vpogled v sedanje in nekdanje pevsko-instrumentalne sile GM. Generacijski razpon nastopajočih je bil zato res širok. Uvoden pevski pozdrav je tako pripadal Združenemu otroškemu pevskemu zboru pod vodstvom **Nede Sancin** in

nudili skladbi *Kaj bo Mihec?* Ignacija Ote in *Ježek ima polje* Karla Boštjančiča. Harmonikarski orkester GM Synthesis 4 je pod vodstvom dirigenta **Fulvija Jurinčiča** predstavil izbor izvornih skladb za tovrstni instrumentalni sestav. "Skladbe sem izbral na podlagi njihove tehtnosti in zvočne raznolikosti. Pri prvi skladbi *Arija* Vadima Bibergana, ki jo je priredil Claudio Furlan, ima namreč vodilno vlogo klavir", nam je povedal Jurinčič. Drugo skladbo *Black bolero* Hinze Elmaja pa je dirigenta prepričala zaradi prodornega ritmičnega izraza. Orkester je svoj nastop sklenil s Piazzolovo *Escualo*: "Argentinski skladatelj, mojster bandoneona, je za harmonikarske orkestre tehnično in

Foto IG

tičnega izraza Beethovnov *Uvertura Coriolan op. 62*, igrivost *Mozartove Uverture k operi Figarova svatba* in tenkočutnosti Ravelove *Le jardin féerique*. Solistično vlogo pa je pri skladbah *Oblivion* Astorja Piazzolle in *Giga* Mihaela Rožanca imel nekdanji gojenec GM, slavni violinist **Črtomir Šiškočič**, ki si šteje v čast, da je lahko bil del tako prisrčnega glasbenega večera: "Želel sem povrniti naši šoli kanček tega, kar mi je bila ona v toliko letih dala", nam je povedal. Sklepni del večera je sklenil skupni nastop orkestra in Združenega mešanega pevskega zbora, ki sta prav tako pod Zobinovo taktirko interpretirala *Zdravljico* Ubalda Vrabca v priredbi Patricka Quaggiata in

Beethovnov *Odo radosti*, ki je na najlepši način počastila lep in prisrčen jubilej, pardon Ljubilej Glasbene matice.

Trubarjeva nagrada

Nagrajenca sta Anja Dular in Digitalna knjižnica Slovenije

V Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) so v četrtek, 3. decembra, ob vselem dnevu kulture podelili

Trubarjeva priznanja za posebne dosežke pri ohranjanju pisne kulturne dediščine. Tokratna prejemnika sta Anja Dular in Digitalna knjižnica Slovenije, ki letos obeležuje desetletnico obstoja.

Anja Dular je bila nagrajena za prispevek k izboljšanju zavesti o pomembnosti hranjenja in raziskovanja knjižne kulturne dediščine. Njeno delo je zaznamoval preplet knjižnične in muzejske dejavnosti, ki je pustil trajne sledi pri pomembnem povezovanju obeh strok, je v obrazložitvi zapisala komisija, ki so jo sestavljali Nataša Golob, Jasna Malešič in Marijan Rupert. Za svoje delo je bila večkrat nagrajena. Trubarjevo priznanje letos prej-

mejo tudi vsi, ki so pripomogli k izgradnji in delovanju Digitalne knjižnice Slovenije. Začetki digitalizacije gradiva v NUK se-

tapodatkov in postavitev digitalnih zbirk. Javnosti je dostopen od novembra 2005. Z vzdrževanjem in razvojem digi-

gajo v leto 1996. Knjižnico na spletu Portal dLib so vzpostavljali od leta 2003 z digitalizacijo gradiva, zagotavljanjem me-

talnega arhiva, vrednega zaupanja, pripomore k ohranjanju slovenske kulturne dediščine, so zapisali v obrazložitvi nagrade.

GORICA Goriški vrtljak - Abonma Mali in Veliki polžek Premagani strahovi

Goriški vrtljak je v svoj razigrani vrtinec spet povabil abonente, Male in Velike polžke, da bi skupaj preživeli prijetno urico in se ob njej tudi kaj lepega naučili. Ta posebni abonma za otroke desetletja zaporedoma ponuja Kulturni center Lojze Bratuž v sodelovanju Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica.

Sedeže velike dvorane Kulturnega centra Lojze Bratuž so v četrtek, 26. novembra 2015, v dveh izmenah, zasedli abonenti Malega polžka, malčki iz vrtecev in prvošolčki. Živahno so sodelovali pri predstavi *Veliki strah malega tigra*, ki jo je uprizorilo Gledališče Ku-Kuc pod pravljičarji J. In W. Grimma, v režiji Urške Raščan in Miše Gerič Špacapan. Ustvarjalci Gledališča Ku-Kuc, ki namenjajo svoje umetniške navdihe najmlajšim, so tudi tokrat potrdili, da znajo toplo in

pravljicega junaka in posredno tudi s svojimi.

V petek, 27. novembra, pa so v veliki dvorani KCLB odmevale živahne pesmi ob ritmično poudarjeni posneti glasbi. Veliki polžki, učenci od drugega do petega razreda Večstopenjskih šol ravnateljstev iz Gorice in Doberdoba, so si namreč ogledali zelo razgibano pevsko-plesno predstavo, ki jo je ponudila Romana Krajčan (1964, Kranj), slovenska pevka zabavne glasbe, ki je v Sloveniji, pa tudi pri nas pozvana predvsem kot izvajalka pesmic za otroke. Besedila njenih glasbeno in tekstovno prikupnih pesmi so napisali znani pesniki, kot so Bina Štampe Žmavc, Andrej Rozman Roza, Tone Pavček, Zvezdana Majhen, Kajetan Kovič ... Predstavo *Romana, otroci in pošast Pozabaaa* sta, opirajoč se na vsebine njenih spevnih melodij, zasnovali l. 2014 Simona Semenič in Ivana Djilas, ki je predstava prisrčno nagovarjati otroke. Ti so pazljivo spremljali pravljico dogajanje in vneto pomagali malemu tigru, da bi premagal strah, ki ga je vsega prevzel, ko je bil v zdravniški čakalnici. Tigrčka je vse bolelo. V resnici so vse "bolečine" izvirale iz strahu pred zdravnikom in njegovimi instrumenti. Ko je s pomočjo malih gledalcev pregnal ta veliki strah, je vse minilo. Z njim so seveda mali cicibani še sami odgnali svoje bojzani in ob koncu predstave prejeli "pečat", ker so se odločno sprijeli s strahovi

sta se na pot in ob petju pesmic končno premagala to "nenasitno zver", da je hitro odnesla pete. Razigran "muzikal" ob koreografijah Kaje Janjič na zelo poskočno glasbo Lojzeta Krajčana so, poleg Romane Krajčan, izvajali izredno gibčni Žigan Krajčan, Kaja Janjič, Gašper Kunšek, Simona Kočar in Daniel Petkovič. Prikupno plesno predstavo, ki ji je pisano kostumsko podoba dala Jelena Prokovič, so šolarji spremljali z velikim navdušenjem, saj

Veliki strah malega tigra

Romana, otroci in pošast Pozabaaa

so posebno ob koncu sproščeno skupaj s pevko zapeli kar nekaj njenih znanih otroških hitov, od *Račke na potepu* do slovitih *Murenčkov*. Res je bilo v dovrani veselo in zabavno, saj nastopajoče miške, klovnovi in gusarji so s svojimi spretnimi gibi, prekopicavanjem in še marsičim ustvarjali kar nekaj smešnih trenutkov. Ob pesmicah, ujetih v gledališki okvir, se je izrisal odrski prikaz, ki naj bi se dogajal v sanjah speče Romane in je večje in "prebrisanost" nagovoril otroke, naj ne zapravljajo preveč časa pred računalniki, ampak naj se raje družijo in pojejo, saj pesmice prinašajo veselje in zadoščenje. Šolarji so zato z zanosom zapeli z Romano in z ritmičnim tleskanjem rok in udarci z nogo ter gibi poudarjali peto besedilo. Pevka jih je pohvalila, rekoč, "da so super publika"!

Pred začetkom predstave je Tamara Kosič iz KCLB nagovorila otroke, jih opozorila na primerno obnašanje v gledališču in jim obrazložila, kaj delajo lučni in tonski mojstri. Odslej jim bo vsakič razkrila delček tega, kar se dogaja v "zaodruju".

vo tudi zrežirala in ji dala dinamičen zagon. V središču zgodbe je neukrotljiva "pošastna pošast Pozabaaa", ki se redi in se razrašča vedno bolj, čim dalj časa preživljajo otroci pred televizijo, računalnikom in podobnimi tehnološkimi vabami. Te tako zasvojijo otroke, da pozabljajo vse pesmice, kakor se je zgodilo miški Mišku, ki je znal včasih čudovito peti, pa se ni mogel več ničesar spomniti. No, Miško je poposil Romano za pomoč, da bi skupaj odgnala pošast Pozabo, ki je šarila v okolici. Odpravila

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljč, e-mail palj@noviglas.eu

Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik prof. Peter Černic

Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5 - št. ROC 3385

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.eu

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.eu

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.eu

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 19 F 08532 12400 00000730643, SWIFT ali BIC koda: ICRAITRRESO

ali IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C

naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Publistar, ul. Treppo 5/B - Videm.

Tel. št. 0039 0432 299664 - Faks 0039 0432 512095 - E-mail info@publistarudine.com

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu

Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v ponedeljek, 7. decembra, ob 16. uri.

Nekaj, kar nas mori (1)

Nekoč, nekje ... smo lepo živeli

Nekoč je bilo drugače... Nekoč ni bilo tako... Nekoč je bilo lepo... Tako mi je govorila pokojna mama, tako mi je pripovedovala nona in to je bil najverjetneje stavek, ki sem ga kot otrok in mladostnica najbolj sovražila. Ker sem že kot otrok živela za sedanost in ker nisem verjela, da je bilo nekoč, v tistih letih, ko še rojena nisem bila in ko niti avtomobilov niso poznali, lepo, celo lepše kot sedaj.

Dandanes razmišljam drugače. Čeprav sem prepričana, da še nisem stara, in čeprav še vedno radoživ načrtujem prihodnost, imam tudi sama vse bolj pogostokrat v mislih tisti... NEKOČ. To ni mamin nekoč, to je moj nekoč, nekoč moje mladosti in moje brezskrbnosti. Ne omenjam ga zelo pogostokrat le zato, ker vem, da je moteče in brez smisla. Sedaj je tu sedanost, pred nami je jutri in hočeš nočeš ga moramo živeti in sprejemati. Četudi neradi. Vsaj tisti, ki vemo za tisti boljši NEKOČ. To mi je prišlo na misel pred dnevi, ko sem bila na obisku v Kostanjevici. Tam, kjer živi naša draga Frida, ki jih ima že krepko čez osemdeset in o ka-

teri sem za Novi glas že toliko-krat pisala. Predvsem o tem, da se vedno smeje in da zna vedno v vsaki stvari najti pozitivno plat. A vendar ni več tako. Prvič, odkar jo poznam, se Frida ni smejala in tudi iz njenih ust ni bilo več slišati besed, kot "vse je dobro, lepo nam gre, kaj nam manjka". Morda so tega kriva leta, morda, najverjetneje, so tega krivi časi. Časi, v katerih živimo.

V Kostanjevici se v teh dveh letih, odkar me ni, ni veliko spremenilo. Hiše in ljudje so vse bolj stari in betežni, nihče ne prenavlja ali gradi na novo. Kot bi vas zaspala in kot bi tisto življenje, ki ga je bilo vsepovsod polno, nekam potonilo, izginilo. Sicer je sedaj jesen in morda je treba občutek sivine pripisati megli in oblakom. A vseeno, v desetih, dvajsetih letih se je Kostanjevica popolnoma spremenila. Morda je to samo majhen odsev sprememb, ki so prizadele vse nas. In vsa Evropa.

Poleg Fride smo v Kostanjevici obiskali tudi mlad par, ki sedaj živi in skrbi za našo malo kamnito hišo. Občutek, ko sedeš za mizo, ki je bila tvoja, a ni več, in gledaš skozi okno, ob katerem se več ne prebujša, a si se

nekoč, je res nenavaden. Okus ima po minevanju, polzenju in odhajanju. In po preteklosti, ki je ni več mogoče obuditi. A ostaja nekje napisana, na dnu srca, in je čas ne more izbrisati. Ob čaju se pogovarjamo o vasi in znancih. Povesta nama, da je sosednja hiša naprodaj. No, ne ravno vsa, polovico hiše prodajajo, banke, ki so jo zarubile. Po stečaju založniške hiše, ki je bila last dveh bratov, lastnikov. Mojstrsko prenovljena kamnita hiša gre v prodajo za samo 35.000 evrov. V njej prebiva priletna gospa, mati in vdova. Sprašujem se, ali skupaj s polovico domovanja prodajajo še njo, njen vsakdan in njene spomine. Zavzdihnem in vsi umolknejo. Spomini... Ko so Ljubljančani začeli prenavljati neobljudeno, že razpadajočo domačijo, sem bila že nekaj let v Kostanjevici. S prijateljico, ki je sicer po poklicu arhitekt in se je v vas preselila istega leta kot jaz, sva spremljali gradbeno delo. Z občudovanjem in s trohico nevoščljivosti. Medve sva namreč za silo zakrpalili naši kamniti hišici. Nič kamnitih okenskih okvirov, nobenih portalov, nobenih kamnoseških umetnin. Samo da je bilo bivalno, udobno, toplo. Brata pa sta svojo hišo obnavljala v strogem kraškem stilu, uporabljala sta po večini les in kamen, delala sta po večini sama in hiša, kamor so se vselili njuni starši, je postajala pravi

arhitektonski biser. Tako je, če imaš denar, je na mojo ugotovitev, da je hiša lepa, pripomnila prijateljica. Denar, pa tudi pridne roke, sem pripomnila jaz. In stara kraška domačija je

ponovno zaživela. Med tednom sta tam prebivala starejša zakonca, ob nedeljah pa so se iz Ljubljane pripeljali otroci, vnuki in pravnuki, bilo je pisano in veselo, da je odmevalo

po Kostanjevici. Potem, čez nekaj let, ko se je začelo pisati in govoriti o tej krizi, ki ji še sedaj ni konca, je namesto veselja zavladala tišina, nič več ni bilo velikih avtomobilov pred hišo, niti otroškega vrišča. Nekateri so pripovedovali o stečaju, o bankah, ki pritiskajo. Zgodba, kot jih je bilo napisanih v Sloveniji na tisoče. In drugod po Evropi tudi. Od tistega dne, če se ne motim, je bilo leta 2009, a čisto mogoče je, da me spominjara, ko so nekje v dnevnem časopisju naznanili, da se je v Ameriki začelo nekaj, kar so poimenovali kriza. Nekaj neoptipljivega, nedojemljivega, kar so nam vsilili, ne da bi mi vedeli s kakšnim skritim namenom. In potem je to nekaj ostalo med nami, pa čeprav ga ni videti nikjer in je nebo enako jasno, reke enako bistre in gozdovi tihi in skrivnostni kot zmeraj. A tisto nekaj, tista kriza, živi med nami in nas mori.

/ dalje prihodnjik
Suzi Pertout

JURIJ PALJK

TAKO PAČ JE!

24

Ko sem znancu že sredi letošnjega septembra povedal, da sem letos prve božične lučke že videl takrat, šel sem namreč "h Kitajcu", kot pri nas doma rečemo veletrgovini s kitajskim blagom, ki je blizu Červinjana in so v njej samo kitajski trgovci, mi je rekel, da ne velja, češ, da je Kitajec pač trgovec in zato daje božične lučke že septembra v izložbo; prehiteti, da namreč hoče konkurenco in se prav zato ne drži naših navad. Počakati sem torej moral še slab mesec, ko sem spet znancu rekel, da morda pa ne bo mogel nič ugovarjati: prve božične okraske so namreč že pred praznikom Vseh svetih neke je obesili. Ni mi hotel verjeti, me je pa nekaj dni kasneje poklical in mi povedal, da sem imel prav, tudi sam je namreč že okrog Vahti videl prve novejše okraske z lučkami. In se je hudoval, na koncu pa je rekel tisti porazni, a zato tudi vseprijetni: "Tako pač je!"

Ne bom ovinkaril in tudi ne slepomišil, še manj pa se pretvarjal, kako sem ogorčen, in podobne zadeve, le to bom zapisal, da mi je žal, ker pač živim v taki družbi, kjer so postali prazniki samo priložnost več, da se z njimi in ob njih še bolj zaslužim. Kot da je vse naše življenje postalo en sam velikanski trg, velikanska trgovina, kot da smo sami samo del te trgovine in zato cenene moralistične zapise, v katerih se hudujemo nad tem ravnanjem, prepuščam drugim. Oh, kako lepo je besedičiti sem in tja, z leporečjem pisati, kako je vse to "nagravžno" grdo, kako bi moralo biti, in bla bla in bla bla. In prav tega besedičenja je te dni vsepovsod veliko, vsi so eni sami veliki moralisti, vsi proti temu, da se razobežajo lučke že mesec dni pred Božičem, vsi proti konzumizmu, vsi proti razprodajam, vsi proti nakupovanju, vsi proti zunanemu blišču, vsi vedo povedati ogromno o tem, kako grdo, da je to, a kaj ko je življenje, a kaj ko je naša družba, katere del smo, drugačna.

Naše knjižne založbe so konec minulega tedna v Cankarjevem domu v Ljubljani predstavljale svoje knjige na slovenskem knjižnem sejmu, šel sem zraven, da pofotografiram, da vidim, koliko še naše založbe zanimajo "Slovence iz matice", kot rečemo Slovincem iz domovine tu, kjer živim, in začuda pri nas konec novembra zares še ni bilo velikega predbožičnega vrveža, ki sem ga takoj ob prihodu zaznal v slovenski metropoli.

Nisem imel veliko časa za ogled novih knjig, ker me je čakala študentka, ki piše diplomsko nalogo o nas, Slovencih v Italiji, in zame je izvedela preko družinske prijateljice Nike, ki me ima zelo rada, a ji je vedno žal, ker hodim v cerkev, in mi to iskreno pove. Posmejem se ji nazaj in ji vedno rečem, da bo enkrat prišla za mano, ona obljubi, a doslej nama še ni uspelo. A nama bo, to vem, ker je Nika izjemno poštena in bistro vidi, da taka družba, kot je danes, ni dobra, da smo se nekje vsi skupaj izgubili. Z bistro študentko Špelo sem sedel dobri dve uri, hotela je izvedeti čim več o nas, o rabi slovenščine pri nas, še in še, dal sem ji kontakte, še druge ji bom, izmenjala sva si veliko informacij, predvsem jo je zanimalo, kako je zares v vsakodnevnem življenju pri nas, saj se ji zdijo strokovne razprave o stanju uporabe slovenskega jezika pri nas preveč papirnate, skorajda same sebi v namen, prebrala pa jih je veliko.

Niti ne vem, kje sem na knjižnem sejmu ujel, a nekje sem, da bodo na Tromostovju prižgali lučke

tisti dan.

Naša družina, vseh pet, se je okrog štirih zbrala pred hotelom Slon. Že sem hotel povedati, zakaj se ta hotel imenuje Slon, a vsi so to zgodbo že slišali, vsi jo poznajo, dejansko pa nikogar ne briga nič za nobenega slona več, to sem zaznal po globokih vzdihih in sem umolknil. In sem se nasmehnil nekam proti Tivoliju, kjer so že prižgali božične lučke. Sam pri sebi sem bil srečen, da sem se rodil v časih, ko so take pripovedi o slonih še vžgale, ker smo otroci zares bili veseli, ko smo prvič videli živega in nekam utrujenega slona v kakem podeželskem cirkusu ali pa v živalskem vrtu v Ljubljani, kamor so nas, podeželane, vozili na izlete, da so se nam ljubljanski vrstniki hudobno režali, tiste zanikrne opice v kletkah pa tudi.

"Kot vedno, ampak zares kot vedno, smo prezgodnji!" so mi družinski člani povedali in sem zato predlagal, naj gremo skupaj v Namo, sklenili smo namreč, da bomo videli skupaj, kako bodo prižgali lučke v Ljubljani.

In smo šli v Namo, sinu sem vseeno povedal, kaj Nama sploh pomeni, in tudi to sem dodal, da je bila nekoč, ko sem jaz imel njegova leta, "najbolj nobel" trgovina. Zraven sem zlobno pripomnil, da danes večina mladih najbrž ne ve, da ime Nama stoji za Narodni magazin.

Rad imam božične lučke, zelo rad imam božični čas, okrašena drevesca, svetleča izložbena okna, tudi svetleči reklamni napisi so mi všeč, rad imam ta božični in prednovoletni blišč, za katerega vesplošno velja, da ga ne smemo imeti radi, a ga na tistem vsi imamo radi.

Motijo me druge stvari.

In motila, zelo me je motila množica, kakršne v Ljubljani niti ob obisku papeža Janeza Pavla II. daljnega leta 1996 nisem doživel. Kolone, množice ljudi so se zgrinjale in zgrinjale in svojim sem predlagal, da gremo na toplo nekam drugam: "Te gužve pa res ne prenašam, saj to je noro!"

Ko smo se čez čas vrnili, so bile lučke že prižgane, ogromna množica je še vztrajala, a se je dalo vseeno hoditi in smo šli do Tromostovja skupaj, da sem sam pofotografiral krasne lučke, da smo se tam poslovlili, naši študentki sta šli naprej, mi pa smo šli čez Kongresni trg do avta in takrat sem rekel ženi: "Ne reci, da sem spet Kasandra, Adriana, a vse to me spominja na čas tik pred prvo svetovno vojno, ko so ljudje kar nekam noreli, se veselili, veseljačili, plesali, se veselili in noreli..."

V avtu je nekje med nami obvisela tišina.

Rad vozim po avtocesti, ker lahko potegneš in razmišljaš, a odgovora na to, zakaj toliko ljudi za prižiganje lučk v Ljubljani, nisem našel.

A smo že vse zares izgubili, da je dovolj, da nekdo naznanja prižiganje lučk in smo že vsi tam?

"Ti, a ne bi že sedaj kupila nekaj za Božič? Kar je treba, namreč, da ne bi potem nikamor več hodili?" sem vprašal bolj samega sebe kot ženo v avtu na poti proti sivo depresivni Furlanski nižini.

"Pa saj že leta ne hodimo nikdar nikamor nakupovat pred Božičem, že leta ne! In, Jurij, saj smo šele konec novembra, dajmo, dej! Že res, da so lučke krasne, a ne še ti, daj, no!" je bila kratka. Luka je pribil, da je res, kar pravita njegovi sestri, da namreč postajam ljudomrznež.

"Tako pač je!" je vdano rekla skozi okno v temo žena.

Vsakoletna predstavitev

Slovenski šport v Italiji v Ljubljani v najlepši luči

Na sedežu Olimpijskega komiteja Slovenije v Ljubljani je bila v organizaciji Združenja športnih zvez vsakoletna tiskovna konferenca o slovenskem športu v zamejstvih, namenjena medijem iz matice. Svoj utrip in rezultate v minulih dvanajstih mesecih so predstavile krovne športne organizacije Slovencev iz Italije, Avstrije in Madžarske. Našo športno srenjo je z letos res posrečenim izborom športnikov zastopalo Združenje slovenskih športnih društev v Italiji. Poleg predsednika ZSSDI Ivana Peterlina so se srečanja z novinarji ude-

predstavnik Urada Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu Rudi Merljak. Tokrat je slovenski šport v Italiji opozoril nase v Ljubljani z mladima tekmovalcema, ki sta pravzaprav zanimiva tudi za vseslovensko medijsko sceno. Že spet pa je bil žal dokaj mlachen (če izvzamemo nekaj televizijskih ekip) odziv novinarjev iz osrednje Slovenije, za katere dejansko dogodek iz leta v leto sploh uresničujejo. Tržačanka Tea Ugrin je navsezadnje olimpijska kandidatka v športni gimnastiki, državna prvakinja v mnogoboju v enem najbolj prestižnih špor-

Martin Maver je predstavil publikacijo, ki jo je ob strokovni pomoči Norine Bogatec s Slovenskega raziskovalnega inštituta uredil in je zagledala luč jeseni. Gre za popis slovenske šolske mladine med Gorico, Trstom in Špetrom z zanimivimi ugotovitvami glede narodnostnega sestava družin naših šolarjev, izbire športnih panog in klubov ter pogovornega jezika tako v šoli kot na tekmovališčih.

Slovensko športno zvezo iz Celovca je predstavljala dolgoletni predsednik Marjan Velik. Skupaj z Narodnim svetom koroških Slovencev si prizadevajo, da bi bili prireditelji Evropeade, se pravi nogometnega prvenstva manjšin v Evropi, leta 2020 ob stoletnici koroškega plebiscita. V klubskih dresih so športno gibanje Slovencev v Avstriji zastopali člani nogometnega kluba iz Sel

ležili telovadka Tea Ugrin, odbojkar Jernej Terpin in organizacijski tajnik Združenja Martin Maver z raziskavo o slovenščini v šoli in športu pri nas. Na tiskovki so bili prisotni tudi sam predsednik Olimpijskega komiteja Slovenije Bogdan Gabrovec, olimpijonek Miro Cerar, načelnica Združenja športnih zvez Sonja Poljšak in

tov, za sabo ima tudi odmevni uvrstitvi kot 17-letnica na članskem svetovnem prvenstvu. Števerjanec Jernej Terpin pa igra za državne prvake ljubljanskega ACH Volleyja, v zadnjem mesecu je debitiral v evroligi in pri 19 letih sanja o nastopanju z vse boljšo slovensko izbrano vrsto selektorja Gianija.

ter dijaki, ki so pripravili knjižico o Koroščih na olimpijskih igrah.

Slovenskih športnikov iz Hrvaške in Zveze Slovencev na Madžarskem ni bilo na predstavitvi, prikaz stanja (ki je dokaj burno) na športnem področju v Porabju je podal Bojan Sekereš.

HC

Naj postane

NOVI GLAS

tudi tvoj glas!

NAROČNINA ZA LETO 2016 ZNAŠA:

za Italijo 50,00 evrov

za Slovenijo 50,00 evrov

za inozemstvo 100,00 evrov

PODPORNA NAROČNINA: 100,00 evrov

Novi naročniki bodo prejeli v **dar** letošnjo knjižno zbirko
Goriške Mohorjeve družbe, ki jo sestavljajo naslednje knjige:

- KOLEDAR GMD 2016

- Danijel Čotar: PTIČJE KVATRE - ilustriral Matej Susič

- Mira Zelinka: KRALJESTVO MORJA - ilustrirala Jasna Merku'

- Stanko Sivec: SKOZI OGENJ

Obiščite nas tudi na naši spletni strani www.noviglas.eu ali na:
www.facebook.com/noviglas, www.youtube.com/noviglas